

REPORT

AUDIT VZTAHŮ ČESKÉ REPUBLIKY K RUSKU A ČÍNĚ: 50 OPATŘENÍ PRO OCHRANU ČESKÉ SUVERENITY

EVROPSKÉ HODNOTY

Chráníme svobodu

2020

BEZPEČNOSTNÍ CENTRUM EVROPSKÉ HODNOTY

Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty je nevládní odborná instituce bránící svobodu a suverenitu.

Autoři:

Jakub Janda, Výkonný ředitel Bezpečnostního centra Evropské hodnoty

Veronika Víchová, Zástupkyně ředitele pro analytickou činnost a Vedoucí Programu Kremlin Watch, Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty

Jindřich Přívratský, Juniorní analytik Programu Kremlin Watch, Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty

S podporou

Poznámka

Jedná se o společnou publikaci Bezpečnostního centra Evropské hodnoty a nadace Konrad-Adenauer-Stiftung. Konrad-Adenauer-Stiftung nepřebírá žádnou odpovědnost za fakta nebo názory vyjádřené v této publikaci nebo za jakékoli následné použití informací v nich obsažených. Výhradní odpovědnost nesou autoři publikace.

SMYSL PROJEKTU „AUDIT VZTAHŮ ČESKÉ REPUBLIKY K RUSKU A ČÍNĚ“

Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty se dlouhodobě věnuje tématu ochrany české liberální demokracie a suverenity před nepřátelským vlivem autoritářských států, přičemž těmi nejagresivnějšími a geopoliticky nejvýznamnějšími jsou podle českých bezpečnostních institucí Ruské federace a Čínská lidová republika.

Během roku 2020 tým Bezpečnostního centra Evropské hodnoty realizoval za podpory Nadace Konrada Adenauera projekt, jehož cílem bylo vyhodnotit dosavadní českou zkušenost s vlivovými aktivitami těchto dvou nepřátelských aktérů od roku 2014, okolo kterého došlo k zásadní změně v agresivitě obou těchto režimů proti evropským demokraciím a proti České republice. Proto jsme na základě řady konzultací s českými vládními a nevládními specialisty vypracovali zjednodušené shrnutí – chronologii nejzávažnějších kauz českého potýkání se s ruským a čínským vlivem.

Souběžně ve třetí kapitole představujeme hlavní megatrendy geopolitického bezpečnostního prostředí, v kterém se Česká republika nachází podle mínění našich analytiků a řady nejmenovaných expertů ze státních a nestátních institucí, s nimiž jsme během roku 2020 své hodnocení a závěry konzultovali. Za toto hodnocení jsme přirozeně zodpovědní my jakožto Bezpečnostní centrum Evropské hodnoty.

Ve čtvrté kapitole navrhujeme 50 opatření, která by český stát měl přijmout pro ochranu české suverenity před geopolitickým vlivem Ruska a Číny. Jde o nejdetailnější menu doporučených kroků v této oblasti, které zatím bylo v českém bezpečnostním prostředí představeno. Rádi bychom poděkovali mnoha specialistům z českých institucí, díky jejichž důvěře, zkušenostem a detailním znalostem jednotlivých procesů státní politiky můžeme dnes představit takto podrobný balík potřebných opatření. Věříme, že příští česká vláda řadu těchto opatření realizuje.

Tento report má sloužit jako zjednodušený schematizovaný podklad pro tvůrce budoucí české zahraniční a bezpečnostní politiky, proto je zvolen jazyk a forma odpovídající materiálu pro politicko-bezpečnostní komunitu.

1. KAPITOLA #1: SHRUTÍ HLAVNÍCH KAUZ SPOJENÝCH S VLIVEM RUSKÉ FEDERACE NA ČESKOU REPUBLIKU V LETECH 2014–2020

1. Cesty Miloše Zemana do Ruska

Svou první cestu do Ruska podnikl prezident Miloš Zeman ještě před ruskou invazí na Krym, a to na počátku února 2014, kdy navštívil zimní olympijské hry v Soči. Tam se pak Zeman potkal s ruským prezidentem Vladimírem Putinem a následně i s čínským prezidentem Si Ťin-pchingem, který ho pozval do Číny.¹

Podruhé pak Zeman Rusko navštívil při příležitosti oslav 70. výročí od konce druhé světové války. Samotné vojenské přehlídky se však Zeman kvůli předchozímu odporu vládních stran KDU-ČSL a ANO nezúčastnil.² Hlavním Zemanovým programem tak bylo setkání s tehdejší šéfem ruských drah Vladimírem Jakuninem, který je na sankčním listu Spojených států, a s ruským prezidentem Vladimírem Putinem. Zeman také neopomněl během své návštěvy zkritizovat protiruské sankce.³

Do Ruska Zeman znovu zavítal v listopadu 2017, a to ve společnosti 130-členné podnikatelské mise.⁴ Setkal se tam s ruským prezidentem Vladimírem Putinem, se kterým jednal o protiruských sankcích, jež Zeman tradičně zkritizoval, nebo o Ruskem okupovaném Krymu, o kterém Zeman prohlásil, že Rusku skutečně patří. Tématem však bylo i vydání ruského hackera Nikulina nebo aktuálně relevantní otázka spolupráce v jaderné energetice.^{5,6}

Dál se během návštěvy setkal i s ruským premiérem Dmitrijem Medveděvem, s nímž řešil čerstvě publikovaný článek na ruském armádním webu Zvezda, jehož hlavní myšlenkou bylo, že by Československo mělo být vděčné za sovětskou intervenci v roce 1968, od čehož se Medveděv po Zemanově žádosti distancoval.⁷ Během zbytku návštěvy se pak Zeman sešel i s Michailem Gorbačovem, vyznamenal ruské válečné veterány a podepsal memorandum o vzniku česko-ruského diskusního fóra.^{8,9}

2. Reakce vrcholných českých politiků na ruskou invazi na Ukrajinu a jejich následný postoj k protiruským sankcím

Ruská invaze na ukrajinský Krym, která začala 28. února 2014, ani jeho následná ilegální anexe a vpád na východní Ukrajinu u českých vládních politiků příliš ostré reakce nevyvolala. Konkrétně premiér Bohuslav Sobotka, který z české vlády reagoval na invazi jako první, až více než den po zahájení invaze prohlásil, že územní integrita Ukrajiny není ohrožena, a zároveň dodal, že by se do dění na Ukrajině neměl nikdo

1 „Putin uvítal Zemana v Soči na večírku pro státníky,” Novinky, 7. 2. 2014, <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/putin-uvital-zemana-v-soci-na-vecirku-pro-statniky-218227>.

2 „Zeman v Moskvě vojenskou přehlídku vynechá,” ČT24, 10. 4. 2015, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1519044-zeman-v-moskve-vojenskou-prehlidku-vynecha>.

3 „Vladimir Putin pochválil v Kremlu Miloše Zemana i české pivo,” Aktuálně, 9. 5. 2015, <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/vladimir-putin-pochvalil-v-kremlu-milose-zemana-i-ceske-pivo/r~a24c3118f68b11e4ae1b002590604f2e/>.

4 „Zeman letí do Ruska, veze Vitáskovou i Zbytku. S Putinem se setká na dače v Soči,” iROZHLAS, 20. 11. 2017, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/prezident-milos-zeman-cesta-do-ruska-vladimir-putin-alena-vitaskova-ppf-zbytek_1711201015_haf.

5 „Sankce by se měly zrušit a Krym patří Rusku, prohlásil Zeman po setkání s Putinem,” iROZHLAS, 21. 11. 2017, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/sankce-se-mely-zrusit-a-krym-patri-rusku-prohlasil-zeman-po-setkani-s-putinem_1711211543_mos.

6 „PUTIN SE PTAL ZEMANA NA HACKERA NIKULINA,” Respekt, 26. 11. 2017, <https://www.respekt.cz/politika/putin-se-ptal-zemana-na-hackera-nikulina>.

7 „Článek, který chválil okupaci, napsal šílenec, rozohnil se Zeman. Medveděv se od textu distancoval,” <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zeman-rusky-clanek-ktery-chvalil-okupaci-ceskoslovenska-naps/r~64ec5be2cf6211e7af7dac1f6b220ee8/>.

8 „Prezident Zeman v Moskvě vyznamenal ruské válečné veterány a sešel se s Gorbačovem,” Aktuálně, 22. 11. 2017, <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zeman-v-moskve-vyznamenal-ruske-valecne-veterany-a-sesel-se/r~851c75eecfb411e78d510cc47ab5f122/>.

9 „Zeman založil česko-ruské diskusní fórum. Bude obcházet diplomacii, bojí se experti,” ČT24, 22. 11. 2017, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2311432-zeman-zalozil-cesko-ruske-diskusni-forum-bude-obchazet-diplomacii-boji-se-experti>.

vměšovat.¹⁰

K odsouzení ruské invaze vládou došlo až 2. března, kdy si ministr zahraničí Lubomír Zaorálek předvolal ruského velvyslance, aby mu sdělil, že postup Ruska na Krymu považuje za porušování mezinárodního práva a intervenci.¹¹ Ve stejný den se pak vláda při zasedání Bezpečnostní rady státu shodla, že nejlepším řešením pro dění na Ukrajině je diplomatická cesta, a pověřila ministra zahraničí Lubomíra Zaorálka, aby ruský postup odsoudil i na následném jednání evropských ministrů zahraničí, což Zaorálek udělal.^{12, 13} Z nejvyšších ústavních činitelů pak na ruskou invazi zareagoval i tehdejší předseda Senátu Milan Štěch, který zrušil svoji plánovanou cestu do Ruska.¹⁴

Dál než ke slovnímu odsouzení invaze však vláda nedošla, neboť hned od počátku invaze začal premiér Sobotka prosazovat postoj, že Česká republika nebude přijímat žádné vlastní sankce proti Rusku a jakýkoli postup bude koordinovat s EU a NATO.¹⁵ Odmítavý postup vůči sankcím chtěl nicméně prosazovat i na evropské úrovni, neboť prohlásil, že nesouhlasí s tím, aby Evropská unie uplatňovala plošné ekonomické sankce vůči Rusku.¹⁶ Ve stejném duchu se pak vyjádřil i při osobním setkání s německou kancléřkou Angelou Merkelovou, kdy sice odsoudil postup Ruska, nicméně připomněl, že „Česká republika nepatří mezi země, které volají po hospodářských sankcích.“¹⁷

Sobotka stejně tak odmítl návrhy ministra obrany Martina Stropnického a ministra pro legislativu a lidská práva Jiřího Dienstbiera, aby vláda vyřadila z tendru na dostavbu jaderné elektrárny Temelín česko-ruské konsorcium MIR.1200. Ke svému rozhodnutí pak dodal, že „není možné si představovat, že spálíme všechny mosty a kvůli této krizi zrušíme veškeré obchodní vztahy s Ruskem.“¹⁸

V den vyhlášení výsledků referenda o připojení Krymu k Rusku (16. 3. 2013) nicméně Sobotka označil referendum za protiústavní, s čímž se ztotožnili i další členové vlády.¹⁹ Po prohlášení Vladimíra Putina o dva dny později, že Krym je a byl nedělitelnou součástí Ruska, pak Sobotka dokonce připustil rozšíření protiruských sankcí, které do té doby EU stihla zavést.²⁰ Proti ruské ilegální anexi Krymu pak hlasovala i Poslanecká sněmovna. Proti odsouzení anexe bylo jen 16 poslanců z KSČM a jeden z Úsvitu.²¹ Zároveň je však nutné zmínit, že krymského referenda o připojení k Rusku se jako pozorovatelé zúčastnili poslanci Milan

10 „Sobotka: Do dění na Ukrajině by se neměl nikdo vměšovat,“ E15, 1. 3. 2014, <https://www.e15.cz/zahranicni/sobotka-do-deni-na-ukrajine-by-se-nemel-nikdo-vmesovat-1065546>.

11 „Zaorálek si povolal ruského velvyslance,“ ČT24, 2. 3. 2014 <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1045808-zaoralek-si-povolal-ruskeho-velvyslance>.

12 „Odsuzujeme postup Ruska, sdělil Sobotka po jednání o Ukrajině,“ Novinky, 2. 3. 2014, <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/odsuzujeme-postup-ruska-sdelil-sobotka-po-jednani-o-ukrajine-220655>.

13 „Zaorálek: Zítřka může být obětí Ruska kdokoli jiný,“ Aktuálně, 3. 3. 2014, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/zaoralek-zitra-muze-byt-obeti-ruska-kdokoli-jiny/r~339b2c00a2be11e3bc870025900fea04/>.

14 „Štěch zrušil návštěvu Ruska, na ministerstvu zemědělství vlaje ukrajinská vlajka,“ ČT24, 6. 3. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1045118-stech-zrusil-navstevu-ruska-na-ministerstvu-zemedelstvi-vlaje-ukrajinska-vlajka>.

15 „Česko nebude přijímat vlastní sankce proti Rusku, prohlásil Sobotka,“ Hospodářské noviny, 3. 3. 2014, <https://zahranicni.ihned.cz/c1-61785050-ukrajina-krym-ovlada-ruska-armada>.

16 „Sobotka: Německo ani Maďarsko své obchodní kontakty s Ruskem také nezrušily,“ Hospodářské noviny, 4. 3. 2014, <https://domaci.ihned.cz/c1-61791760-sobotka-nemecko-ani-madarsko-sve-obchodni-kontakty-s-ruskem-take-nezrusily>.

17 „Merkelová pochválila Sobotku za proevropský obrat politiky,“ Aktuálně, 13. 3. 2014, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/merkelova-uvitala-proevropsky-obrat-ceske-politiky/r~0aa17db4aab011e38ca00025900fea04/>.

18 „Nemůžeme zastavit obchody s Ruskem, říká Sobotka,“ Aktuálně, 3. 3. 2014, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/nemuzeme-zastavit-obchody-s-ruskem-rika-sobotka/r~8c47aabca2fb11e3a7b20025900fea04/>.

19 „Referendum na Krymu je popřením ukrajinské ústavy, tvrdí Zeman,“ ČT24, 17. 3. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1043268-referendum-na-krymu-je-poprenim-ukrajinske-ustavy-tvrdi-zeman>.

20 „Razantně proti Rusku. Opatrně se sankcemi – české reakce se různí,“ ČT24, 18. 3. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1043045-razantne-proti-rusku-opatrne-se-sankcemi-ceske-reakce-se-ruzni>.

21 „Čeští poslanci odmítli násilnou anexi ukrajinského Krymu Ruskem,“ iROZHLAS, 25. 3. 2014, <https://www.irozhlas.cz/node/5920397>.

Šarapatka (Úsvit) a Stanislav Berkovec (ANO).²²

Podobné či spíše ještě vlažnější reakce, než vyjadřovala česká vláda, měl k ruské invazi na Krym a jeho následné anexi i prezident Miloš Zeman. Ten hned na počátku ruského vpádu prohlásil, že i když rozumí zájmům většinového ruskojazyčného obyvatelstva Krymu, má své zkušenosti s vojenskou intervencí z roku 1968, a intervence dle něj vytváří hluboký příkop, který po generaci nelze zasypat.²³ Stejně jako premiér Sobotka se i Zeman hned v počátku vyjádřil proti protiruským sankcím a s tímto názorem vytrval až do současnosti.²⁴ Krymské referendum pak Zeman označil za protiústavní, avšak jeho výsledek byl dle Zemana projevem nesouhlasu obyvatelstva se současnou situací.²⁵

V dubnu 2014 už pak Zeman přímo prohlásil, že by se EU měla smířit s tím, že Krym nebude navrácen Ukrajině. K tomu zároveň dodal, že pokud by ruská vojska obsadila i východ Ukrajiny, měla by EU přijmout nejostřejší sankce a vojska NATO by mohla například vstoupit na Ukrajinu.²⁶ Na konferenci k desátému výročí vstupu Česka do EU Zeman dokonce sdělil generálnímu tajemníkovi NATO Andersi Foghu Rasmussenovi, že EU i NATO by měly podniknout velmi razantní a preventivní akce k odstrašení Ruska před rozšířením vojenských akcí do dalších oblastí Ukrajiny, avšak zároveň opět připomněl, že je proti zavádění sankcí.²⁷

Evidentní přítomnost ruské armády na Donbase nicméně Zeman dále ignoroval, a i přes léto 2014 pokračoval v kritice sankcí, k čemuž navíc dodal, že je třeba zrušit vízový režim pro občany Ruské federace.²⁸ V září 2014 již pak Zeman začal opakovat kremelské dezinformace, konkrétně že věří ruskému ministru zahraničí, že na Ukrajině žádní ruští vojáci nejsou a na Ukrajině probíhá občanská válka. Sankce by pak dle něj byly nutné pouze v případě, že by skutečně došlo k ruské invazi.²⁹

Premiér Sobotka pak sice ruskou přítomnost na Ukrajině nijak nerozporoval, nicméně už v dubnu prohlásil, že by NATO nemělo vysílat své vojáky na Ukrajinu, a to ani v případě, že ruská agrese bude nadále pokračovat.³⁰ Jediným „významným“ protestem proti ruské agresi pak byla neúčast nejvyšších ústavních představitelů a členů vlády na oslavách výročí konce druhé světové války na ruské ambasádě.³¹ K zastavení agrese a stažení vojáků z Ukrajiny pak ministerstvo zahraničí vyzvalo Rusko až na konci srpna 2014.³²

V září 2014 už Sobotka nicméně opět zpochybňoval účinnost sankcí a před Poslaneckou sněmovnou se vyslovil pro odklad zavedení zpřísněných sankcí v závislosti na tom, jak se bude dodržovat příměří na východní

22 „Cestu Šarapatky na Krym prý platila organizace ultrapravicového aktivisty,” iROZHLAS, 19. 3. 2014, <https://www.irozhlas.cz/node/5919227>.

23 „Máme zkušenosti z roku 1968, s vojenskou intervencí nelze souhlasit, říká prezident Zeman,” Hospodářské noviny, 1. 3. 2014, <https://domaci.ihned.cz/c1-61782020-prezident-milos-zeman-nesouhlas-i-s-ruskou-vojenskou-intervenci-na-ukrajine>.

24 „Zeman: Sankce proti Rusku kvůli situaci na Ukrajině k ničemu nepovedou,” iROZHLAS, 4. 3. 2014, <https://www.irozhlas.cz/node/5916041>.

25 „Referendum na Krymu je popřením ukrajinské ústavy, tvrdí Zeman,” ČT24, 17. 3. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1043268-referendum-na-krymu-je-poprenim-ukrajinske-ustavy-tvrdi-zeman>.

26 „Ruský útok na Ukrajinu? NATO by muselo odpovědět, říká Zeman,” E15, 6. 4. 2014, <https://www.e15.cz/zahranicni/rusky-utok-na-ukrajinu-nato-by-muselo-odpovedet-rika-zeman-1075463>.

27 „Zeman: EU i NATO by měly zastrašit Rusko před akcemi na Ukrajině,” E15, 11. 4. 2014, <https://www.e15.cz/domaci/zeman-eu-i-nato-by-mely-zastrazit-rusko-pred-akcemi-na-ukrajine-1077045>.

28 „Zeman: Zrušme Rusku víza, k čemu taková byrokracie,” E15, 20. 6. 2015, <https://www.e15.cz/zahranicni/zeman-zrusme-rusku-viza-k-cemu-takova-byrokracie-1095056>.

29 „Zeman: Věřím ministru zahraničí Lavrovovi, že na Ukrajině žádní ruští vojáci nejsou,” Hospodářské noviny, 5. 9. 2014, <https://domaci.ihned.cz/c1-62750400-zeman-na-ukrajine-jde-o-obcanskou-valku-nikoli-o-ruskou-invazi>.

30 „Vojáci NATO na Ukrajině? Sobotka a Zeman se neshodnou,” ČT24, 10. 4. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1039321-vojaci-nato-na-ukrajine-sobotka-a-zeman-se-neshodnou>.

31 „Vláda i Zeman bojkotují ruskou recepci. Přijel Klaus i antisemita Bartoš,” Echo24, 9. 5. 2014, <https://echo24.cz/a/wWBHN/vlada-i-zeman-bojkotuji-ruskou-recepci-prijel-klaus-i-antisemita-bartos>.

32 „Česká diplomacie vyzvala Rusko ke stažení vojáků z Ukrajiny,” 29. 8. 2014, <https://www.e15.cz/clanek/zahranicni/ceska-diplomacie-vyzvala-rusko-ke-stazeni-vojaku-z-ukrajiny-1113932>.

Ukrajíně.³³ O několik týdnů později pak navíc prohlásil, že by Evropská unie měla sankce zmírnit, pokud se na východě Ukrajiny podaří udržet příměří a obnovit před zimou dodávky ruského plynu na Ukrajinu.³⁴ V září se pak k sankcím poprvé vyjádřil i tehdejší ministr financí Andrej Babiš, který je označil za neúspěšné.³⁵

Opětovně se k nim Babiš vyjádřil až v roce 2017 těsně před parlamentními volbami, kdy prohlásil, že jsou k ničemu.³⁶ Sankce jinak nadále pravidelně kritizoval pouze prezident Miloš Zeman. Opakovaně třeba na Žofínském fóru, kde sankce kritizoval od roku 2015 téměř každoročně.^{37, 38, 39, 40} Dále pak ale i třeba na konferenci Dialog civilizací pořádané ruským oligarchou Vladimírem Jakuninem, jež je na sankčním listu USA, během oslav konce druhé světové války na ruském velvyslanectví nebo při zahájení výstavy Země živitelka, kde se k němu přidal i tehdejší předseda Senátu Milan Štěch.^{41, 42, 43} Zmínku si pak zaslouží i jeho proslov před Radou Evropy v říjnu 2017, kdy opět zkritizoval sankce, avšak zároveň označil ruskou ilegální anexi Krymu za „fait accompli“, tedy hotovou záležitost, což mnoho ruských politiků následně označilo za oficiální uznání anexe.⁴⁴

V roce 2018 pak byly protiruské sankce projednávány během schůzky premiéra Andreje Babiše, prezidenta Miloše Zemana, předsedy Sněmovny Radka Vondráčka, ministra vnitra a zahraničí Jana Hamáčka a ministra obrany Lubomíra Metnara, po které se účastníci ve společném vyjádření shodli na tom, že stále trvají důvody, proč byly Evropskou unií zavedeny protiruské sankce, a zároveň dodali, že by bylo užitečné, kdyby téma sankcí proti Rusku probrala komplexně Evropská rada.⁴⁵

33 „Sobotka: Sankce poškodily ruskou ekonomiku, chování Moskvy ale nezměnily,“ E15, 10. 9. 2014, <https://www.e15.cz/domaci/sobotka-sankce-poskodily-ruskou-ekonomiku-chovani-moskvy-ale-nezmenily-1117652>.

34 „Sobotka lobbuje za Rusko. EU by podle něj měla zmírnit sankce,“ E15, 30. 9. 2014, <https://www.e15.cz/domaci/sobotka-lobbuje-za-rusko-eu-by-podle-nej-mela-zmirnit-sankce-1123202>.

35 „Babiš: EU není v rusko-ukrajinském sporu úspěšná, sankce nezabraly,“ E15, 1. 9. 2014, <https://www.e15.cz/domaci/babis-eu-neni-v-rusko-ukrajinskem-sporu-uspesna-sankce-nezabraly-1114471>.

36 „Ekonomické sankce proti Rusku jsou k ničemu, tvrdí Andrej Babiš. Nepřinutily ho, aby Krym opustilo,“ Hospodářské noviny, 5. 10. 2017, <https://archiv.ihned.cz/c1-65903840-ekonomicke-sankce-proti-rusku-jsou-k-nicemu-a-neucinne-rika-pravdepodobny-budouci-premier-andrej-babis>.

37 „Zeman hodlá přesvědčit občany, že euro je dobré. Zapojit chce i Babiše,“ E15, 21. 4. 2015, <https://www.e15.cz/byznys/burzy-a-trhy/zeman-hodla-presvedcit-obcany-ze-euro-je-dobre-zapojit-chce-i-babise-1182611>.

38 „Zeman na Žofínském fóru: Moralizování v zahraniční politice je nebezpečné,“ ČT24, 25. 5. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1796504-zeman-na-zofinskem-foru-moralizovani-v-zahranicni-politice-je-nebezpecne>.

39 „Podpořil bych referendum o vystoupení z EU, ale hlasoval bych proti, řekl Zeman na Žofínském fóru,“ Aktuálně, 22. 6. 2017, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/politika/primy-prenos-zeman-vystoupi-na-foru-o-ceskem-narodnim-zajmu/r~b43ef34c573711e783fe002590604f2e/>.

40 „Český národní zájem? Zvolme Huawei a zrušme sankce proti Rusku, vzkázal Zeman,“ Echo24, 28. 5. 2019, <https://echo24.cz/a/SGPjY/cesky-narodni-zajem-zvolme-huawei-a-zrusme-sankce-proti-rusku-vzkazal-zeman>.

41 „Zrušte sankce proti Rusku,“ vyzvali na Zemi živitelce Zeman i Štěch,“ ČT24, 25. 8. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1886597-zrusme-sankce-proti-rusku-vyzvali-na-zemi-zivitelce-zeman-i-stech>.

42 „Prezident Zeman opět oslavil Den vítězství na ruské ambasádě,“ ČT24, 9. 5. 2018, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2474119-prezident-zeman-opet-oslavil-den-vitezstvi-na-ruske-ambasade>.

43 „Zeman bagatelizoval krizi na Ukrajině. Zrušme sankce, vyzval ruský,“ iDNES, 26. 9. 2014, https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zemanuv-projev-na-rhodosu.A140926_193843_domaci_wlk.

44 „Zeman uznal anexi Krymu, pochvalují si Rusové. Porošenko zmínil Sudety,“ ČT24, 11. 10. 2017, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2269945-zeman-uznal-anexi-krymu-pochvaluji-si-v-rusku-projev-ceskeho-prezidenta>.

45 „Protiruské sankce jsou důvodné, shodli se nejvyšší ústavní činitelé. Podpořili i odmítnutí migračních kvót,“ iROZHLAS, 12. 9. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-andrej-babis-metnar-vondracek-hamacek-nejvyssi-ustavni-cinitele_1809121624_jgr.

3. Kauza Koněv

Kauza sochy sovětského maršála Koněva na Praze 6, který se podílel na jejím osvobození v květnu 1945, ale zároveň třeba i na krvavém potlačení maďarského povstání v roce 1956 a částečně i na invazi Československa v srpnu 1968, se sice naplno rozhořela až na konci léta 2019, své kořeny má ale už v roce 2014.⁴⁶ V listopadu 2014 totiž došlo k prvnímu většímu pomalování sochy růžovou barvou.⁴⁷ V reakci na pomalování pak zastupitelstvo Prahy 6 několik měsíců řešilo, jaký by měl být další osud sochy a jestli by měla být odstraněna, nakonec však v srpnu 2015 došlo pouze k rozhodnutí umístit k soše informační desku. Samotné umístění nicméně neproběhlo až do roku 2018.⁴⁸

Do debaty o soše se mezitím v roce 2017 přidal prezident Miloš Zeman, který před zahájením cesty do Ruska pro ruskou agenturu TASS prohlásil, že socha musí v Praze zůstat.⁴⁹ Dva dny po jeho rozhovoru pak neznámý pachatel posprejoval sochu letopočty 1956, 1961, 1968 a 2017, což ruské ministerstvo zahraničí odsoudilo jako vandalismus a urážku obětí boje proti fašismu.⁵⁰ Na posprejování zareagovalo i zastupitelstvo Prahy 6, které opětovně odhlasovalo opatření sochy maršála Koněva informativní deskou s historickým kontextem.⁵¹

Na toto rozhodnutí pak opět zareagovalo ruské ministerstvo zahraničí, které v lednu 2018 spolu s pěti velvyslanci postsovětských republik – Ruska, Běloruska, Ázerbájdžánu, Arménie a Kazachstánu – zveřejnilo otevřený dopis adresovaný české vládě. V něm vyjádřilo, že by česká vláda neměla dovolit, aby se opatřením sochy maršála Koněva na Praze 6 tabulkami s historickým kontextem zabývala místní samospráva.⁵² České ministerstvo zahraničí pak v odpovědi sdělilo, že pomník je majetkem Prahy 6 a je tedy záležitostí dané samosprávy, jakým způsobem ho upraví.⁵³

K polití sochy pak opět došlo v květnu 2018 na Den vítězství, na což Rusko sice nereagovalo, nicméně v reakci na chystané umístění informačních tabulek k soše maršála Koněva zveřejnilo dokument, ve kterém popřelo účast sovětského maršála Ivana Koněva na přípravě invaze do Československa v roce 1968, k čemuž se vyjádřil pouze starosta Prahy 6 Ondřej Kolář, který prohlásil, že má informace týkající se Koněva ověřené.^{54,55} Samotná informační deska pak byla odhalena 21. 8. 2018, což ruská ambasáda zkritizovala.⁵⁶ Ke kauze se pak v prosinci vyjádřilo i ruské ministerstvo zahraničí, které uvedlo, že Rusko není spokojené s tím, že s ním Česká republika nijak nekonzultuje otázku sochy maršála Koněva, a uvedlo, že v prosinci navrhlo české straně uspořádat

46 „Maršál Koněv: špatný velitel, zároveň ale muž, který si šel tvrdě za svým“, Deník.cz, 12. 9. 2019, <https://www.denik.cz/ze-sveta/marsal-konev-spatny-velitel-ale-soucasne-muz-ktery-sel-vzdy-tvrde-za-svym-20200911.html>.

47 „V Praze 6 někdo pomaloval sochu maršála Koněva růžovou barvou“, iROZHLAS, 20. 11. 2014, https://www.irozhlas.cz/regiony/v-praze-6-nekdo-pomaloval-sochu-marsala-koneva-ruzovou-barvou_201411201322_kpracharova.

48 „Jak to bude s Koněvem? Socha maršála stále nemá tabulky o jeho minulosti, měly být v červnu“, Lidovky, 8. 7. 2018, https://www.lidovky.cz/domov/jak-to-bude-s-konevem-socha-marsala-stale-nema-tabulky-o-jeho-minulosti-mely-byt-v-cervnu.A180703_164926_ln_domov_rsa.

49 „Socha maršála Koněva v Praze musí zůstat, řekl Zeman ruské agentuře“, Lidovky, 21. 11. 2017, https://www.lidovky.cz/domov/zeman-dal-rozhovor-ruske-agentura-tass.A171121_112343_ln_domov_rsa.

50 „‘Urážka obětí fašismu.’ Posprejovaná socha maršála Koněva pobourila Moskvu“, iROZHLAS, 24. 11. 2017, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/urazka-obeti-fasismu-posprejovana-socha-marsala-koneva-pobourila-moskvu_1711241935_gol.

51 „Zastupitelstvo Prahy 6 přijalo usnesení k pomníku maršála Koněva“, Úřad městské části Praha 6, 24. 11. 2017, <https://www.praha6.cz/media?zprava=194>.

52 „Pražskou sochu maršála Koněva řeší velvyslanci i ruské ministerstvo. Česká strana neskrývá překvapení“, iROZHLAS, 4. 1. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/socha-marsala-koneva-tabulky-rusko-velvyslanectvi-ministerstvo_1801041200_mos.

53 „Pražskou sochu maršála Koněva řeší velvyslanci i ruské ministerstvo. Česká strana neskrývá překvapení“, iROZHLAS, 4. 1. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/socha-marsala-koneva-tabulky-rusko-velvyslanectvi-ministerstvo_1801041200_mos.

54 „Maršál Koněv už je zase růžovej: K polití sochy barvou se přihlásila skupina Čestí vlastenci“, iROZHLAS, 8. 5. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/marsal-konev-praha-6-socha-bubenec-ruzova-druha-svetova-valka_1805081203_dp.

55 „Koněv se na okupaci 1968 nepodílel, tvrdí ruské velvyslanectví. ‘Máme to ověřené,’ reagoval starosta“, iROZHLAS, 30. 5. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/konev-pomnik-ruske-velvyslanectvi-praha-6-starosta_1805302311_pj.

56 „U sochy maršála Koněva odhalili vysvětlující desky. Přepisujete historii, protestovali komunisté“, Aktuálně, 21. 8. 2018, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/u-sochy-marsala-koneva-odhalili-vysvetlujici-desky-prepisuje/r~6408ca48a55011e8b634ac1f6b220ee8/>.

schůzku o „součinnosti ohledně válečných pomníků“, ale nedostalo odpověď.⁵⁷ Žádná veřejná odpověď na toto vyjádření z české strany však nepřišla.

Kauza se opět rozhořela v srpnu 2019, kdy byla socha posprejována slovy „Ne krvavému maršalovi, nezapomeneme.“ Starosta Prahy 6 nicméně oznámil, že socha zůstane pomalovaná, dokud ruská strana nezačne jednat konstruktivně a řešit potenciální přemístění sochy, což ruské velvyslanectví označilo za nepřijatelné a zaslalo protestní notu ministerstvu zahraničí.⁵⁸ To v reakci uvedlo, že diplomacie lituje vandalského činu a váží si obětí vojáků Rudé armády při osvobození Československa. Rusko však v tlaku neustalo a den poté si předvolalo chargé d'affaires českého velvyslanectví v Moskvě a vyzvalo Prahu, aby „učinila konec podobným provokacím a aby incident vyšetřila a vandaly potrestala.“⁵⁹ České ministerstvo nicméně nadále setrvalo v tom, že do věci samosprávy nemůže zasahovat.⁶⁰

V následujících dnech se pak několik proruských aktivistů pokusilo sochu vyčistit, na což vedení Prahy 6 zareagovalo zakrytím sochy plachtou, kterou se následně proruští aktivisté snažili strhnout. Praha 6 proto začala řešit přesun sochy.⁶¹ Proruští aktivisté nepolevili, kolem sochy začali pořádat protestní shromáždění a plachtu nadále strhávali, což nakonec vyústilo ke strhnutí plachty ze strany Prahy 6 a opatřením sochy antigraffiti nátěrem.⁶² K věci se opět vyjádřil i prezident Miloš Zeman, který starostu Prahy 6 Ondřeje Koláře a další zastánce odstranění sochy označil v televizi Barrandov za zbabělce.⁶³

Situaci pak nadále vyeskaloval ruský ministr kultury Vladimir Medinskij, který v reakci na záměr sochu maršála Koněva odstranit označil starostu Prahy 6 za nacistu a poděkoval Zemanovi, že památník ruského maršála hájí. Jeho vyjádření pak odsoudil jak ministr zahraničí Tomáš Petříček, který ho vyzval k omluvě, tak i ministr vnitra Jan Hamáček, který se však zároveň postavil proti přemístění sochy.^{64, 65, 66}

Den před hlasováním zastupitelstva Prahy 6 o osudu sochy vyvinulo Rusko opět nátlak a české politiky označilo za „iniciátory války se symboly vítězství nad fašismem“. K záležitosti se opětovně vyjádřil i ruský ministr kultury Medinskij, který prohlásil, že dění kolem sochy je plivancem do tváře českých občanů, kteří bojovali proti nacismu a zároveň těm, kteří Koněvovi pomník postavili. Do záležitosti se nově vložil i ministr

57 „Česko s námi nejedná o Koněvově pomníku v Praze, stěžuje si Rusko“, iDNES, 19. 12. 2018, https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/konev-socha-rusko-cesko-pomnik-zacharovova.A181219_165135_zahranicni_remy.

58 „Někdo znovu polil barvou sochu maršála Koněva. Zůstane pomalovaná“, oznámila Praha 6, iROZHLAS, 22. 8. 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/dejvice-socha-konec-vandalismus-ivan-marsal-praha-6-trestny-cin-pachatel-sprej_1908221524_mpr.

59 „Rusko si předvolalo českého diplomata. Důrazně protestuje proti pomalování sochy maršála Koněva“, iROZHLAS, 23. 8. 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/socha-marsala-koneva-pomalovani-ruda-armada-praha-6-vandalismus-pomnik-ruska_1908231606_cha.

60 „Praha 6 zakryla sochu maršála Koněva. Kvůli výhrůžkám dostal starosta Kolář policejní ochranu“, ČT24, 30. 8. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2910350-praha-6-zakryva-kontroverzni-sochu-koneva>.

61 „Praha 6 zakryla sochu maršála Koněva. Kvůli výhrůžkám dostal starosta Kolář policejní ochranu“, ČT24, 30. 8. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2910350-praha-6-zakryva-kontroverzni-sochu-koneva>.

62 „Koněv zůstal po protestu opět bez plachty, radnice odveze i lešení“, iDNES, 2. 9., 2019, https://www.idnes.cz/praha/zpravy/pomnik-marsala-koneva-protestni-akce-proti-zakryti.A190902_121522_praha-zpravy_rsr.

63 „Zpráva o stíhání Babiše měla být veřejná, Šaroch měl odvalu, řekl Zeman“, iDNES, 5. 9. 2019, https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/tv-barrandov-prezident-milos-zeman-tyden-s-prezidentem-porad-jaromir-soukup.A190905_212449_domaci_rko.

64 „Ruský ministr kultury označil starostu Prahy 6 Koláře za nacistu. Odsoudil kontroverzi okolo sochy Koněva“, iROZHLAS, 6. 9. 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rusko-praha-6-ondrej-kolar-nacista-nsdap-marsal-ivan-konev-milos-zeman_1909061840_nkr.

65 „Ruský ministr označil starostu Prahy 6 za nacistu. Omluva by pomohla, tvrdí Petříček“, Aktuálně, 6. 9. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/ruska-statni-televisi-odvysilala-reportaz-o-konevove-sose/r~f93ab4e2d08711e99ec9ac1f6b220ee8/>.

66 „Hamáček: Ruskému ministrovi do našich pomníků nic není, popovídejme si s velvyslancem“, Aktuálně, 8. 9. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/hamacek-ruskemu-ministrovi-do-nasich-pomniku-nic-neni-bourat/r~28260a2cd23b11e98d520cc47ab5f122/>.

kultury Lubomír Zaorálek, který ruské výroky odsoudil.⁶⁷

Zastupitelstvo Prahy 6 ruskému tlaku však nepodlehlo a 12. září 2019 rozhodlo o odstranění Koněvovy sochy a hledání nového místa pro její umístění.⁶⁸ Rozhodnutí nicméně opět vyvolalo ostré ruské reakce. Nejprve ze strany ruského senátora Sergeje Cekova zvoleného za ilegálně anektovaný Krym, který vyzval Rusko k tvrdé reakci a zavedení hospodářských sankcí na Českou republiku. K němu se opět přidal ruský ministr kultury Medinskij, který prohlásil, že Praha 6 vážně porušuje smluvní závazky České republiky.⁶⁹ Ruské ministerstvo zahraničí pak České republice kvůli odstranění sochy otevřeně pohrozilo odvetou.⁷⁰

Jedinou reakcí ze strany České republiky pak bylo předvolání ruského velvyslance náměstkem ministra zahraničí Alešem Chmelařem kvůli výrokům ruského ministra kultury Vladimira Medinského, a pak vyjádření prezidenta Miloše Zemana.⁷¹ Ten pro televizní stanici Barrandov prohlásil, že celá záležitost kolem sochy je „naše ostuda, protože ať byl Koněv jaký byl, byl to symbol těch vojáků, kteří mimo jiné padli i při osvobození Prahy“, čehož následně využila ruská média, která začala Zemanův výrok vyzdvihoval.⁷²

K oživení kauzy došlo opět ke konci roku 2019 při příležitosti 122. výročí Koněvova narození, kdy u jeho sochy došlo ke střetům mezi jeho příznivci a odpůrci, jejichž chování ruská ambasáda odsoudila.⁷³ Socha pak byla odstraněna v dubnu 2020, na což reagovali ruští nacionalisté, kteří do prostoru české ambasády v Moskvě vhodili několik dýmovnic a na plot vyvěsili plakát „Stop fašismu“. O týden později pak byl stejným způsobem napaden i český konzulát v Petrohradě. Ruská policie nicméně nikoho z útočníků nezadržela, a to i přes to, že v Moskvě v té době platila karanténní opatření kvůli koronaviru a lidé neměli vycházet z domu, pokud nemuseli. Proti incidentu se následně ohradilo ministerstvo zahraničí, které si kvůli incidentu předvolalo i ruského velvyslance.^{74, 75, 76}

Krátce poté pak ruský prezident Vladimir Putin podepsal zákon, který umožnil Rusku trestně stíhat osoby zodpovědné za ničení nebo poškozování hrobů a památníků ruským válečným obětím, a to na svém území i v zahraničí.⁷⁷ Den nato požádal ruský ministr obrany Sergej Šojgu šéfa národní kriminální ústředny Alexandra Bastrykina o zahájení trestního řízení proti lidem zodpovědným za odstranění sochy, které však dle mluvčí ruského vyšetřovacího výboru vycházelo z článku o znesvěcení symbolů vojenské slávy Ruska. České ministerstvo zahraničí pak v reakci označilo stíhání místní samosprávy za nepřijatelné, k čemuž dodalo, že

67 „Přestaňte se vysmívat Koněvovu památníku, vyzvalo Rusko české politiky“, Aktuálně, 11. 9. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/rusky-ministr-medinskij-se-nebude-omlouvav-za-prirovnani-sta/r~cac2b688d47d11e982ef0cc47ab5f122/>.

68 „Praha 6 schválila, že pro Koněvovu sochu bude hledat nové místo. Vypíše soutěž na nový památník“, iROZHLAS, 12. 9. 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/socha-konec-praha-6-referendum_1909120908_pj.

69 „Ruský senátor volá po uvalení sankcí na Česko. Kvůli Koněvovu pomníku“, Novinky, 12. 9. 2019, <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/clanek/rusky-senator-vola-po-uvaleni-sankci-na-cesko-kvuli-konevovu-pomniku-40296317>.

70 „Přesun sochy nezůstane bez odpovědi, vzkazuje Rusko ke Koněvovi. Praxe kvůli tomu hrozí odvetou“, iROZHLAS, 13. 9. 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/marsal-konev-socha-praha-6-rusko-moskva-tass-diplomacie-bubenec_1909131238_gak.

71 „Ruský velvyslanec na koberečku v Černínském paláci. Dostal varování před zneužíváním dějin“, Novinky, 13. 9. 2019, <https://www.novinky.cz/domaci/clanek/rusky-velvyslanec-na-koberecku-v-cerninskem-palaci-dostal-varovani-pred-zneuzivanim-dejin-40296385>.

72 „Socha Koněva v Praze: Ruská média vyzdvihují Zemana a jeho slova o české ostudě“, Aktuálně, 13. 9. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/zahranicni/ruska-media-informovala-o-planu-premistit-konevuv-pomnik/r~26b6e408d60611e99d020cc47ab5f122/>.

73 „Květiny, svíčky i transparenty „Tady není Rusko“. U Koněvova pomníku došlo ke sporům“, iROZHLAS, 28. 12. 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/marsal-konev-pomnik-novotny_1912281711_pj.

74 „Ruští nacionalisté napadli české velvyslanectví v Moskvě kvůli soše Koněva“, Aktuálně, 6. 4. 2020, <https://zpravy.aktualne.cz/zahranicni/rusti-nacionaliste-napadli-ceske-velvyslanectvi-v-moskve-kvu/r~cad5a71877e611ea95caac1f6b220ee8/>.

75 „Odstranění sochy Koněva neporušuje smlouvy s Ruskem. Petříček si předvolal velvyslance“, ČT24, 9. 4. 2020, <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/hlavni-mesto-praha/3073948-odstraneni-sochy-koneva-neporusuje-smlouvy-s-ruskem-petricek-si>.

76 „Skupina výtržníků protestovala proti odstranění sochy maršála Koněva i před konzulátem v Petrohradě“, iROZHLAS, 16. 4. 2020, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/skupina-vytrzniku-protestovala-proti-odstraneni-sochy-marsala-koneva-i-pred_2004162221_cen.

77 „Za poškození válečných pomníků až pět let vězení. Ruský zákon má platit i v zahraničí“, ČT24, 7. 4. 2020, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3073232-za-poskozeni-valecnych-pomniku-az-pet-let-vezeni-rusky-zakon-ma-platit-i-v-zahranici>.

odstranění sochy maršála Koněva neporušuje podle ministerstva zahraničí žádnou z česko-ruských smluv.⁷⁸ To však výslovně odmítl ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov, který čin označil za porušení bilaterální smlouvy.⁷⁹ Kauza Koněv se dále začínala promítat do kauzy ricin, jež je popsána níže.

4. Kauza Nikulin

Kauzu o vydání ruského hackera Jevgenije Nikulina, který byl zodpovědný za hackerský útok na společnosti Dropbox a Formspring nebo na sociální síť LinkedIn v roce 2012, během něhož ukradl data až z více než 167 milionů účtů, odstartovalo jeho zatčení v Praze v říjnu 2016 (kam krátce předtím přijel) na žádost Spojených států, kde byl Nikulin za uvedené aktivity stíhán.⁸⁰ O jeho vydání nicméně kromě Spojených států zažádalo i Rusko a městský soud v Praze v květnu 2017 potvrdil přípustnost jeho vydání do obou zemí.^{81, 82} Proti přípustnosti vydání do USA však Nikulin vydal stížnost, která putovala k pražskému vrchnímu soudu, jenž nicméně potvrdil rozhodnutí městského soudu v Praze, že vydání Nikulina do Spojených států je možné.⁸³

Ve snaze zajistit Nikulinovo vydání do Ruska začal Kreml tlačit na prezidenta Miloše Zemana. Nejprve tak se Zemanem o vydání jednal ministr zahraničí Lavrov, který měl Zemanovi dle zjištění týdeníku Respekt oznámit, že Rusko Nikulina smění za dva Čechy, kteří jsou aktuálně vězněni na Krymu. Podruhé pak Zeman řešil Nikulinovo vydání přímo s Vladimírem Putinem, a to během své návštěvy Ruska v listopadu 2017. V obou případech se pak Zeman údajně odvolal na to, že věc je v rukou české justice.⁸⁴

V lednu 2018 se Zeman nicméně hned dvakrát sešel s ministrem spravedlnosti Robertem Pelikánem, který měl rozhodnout o Nikulinově vydání do jedné nebo druhé země a žádal ho, aby Nikulina vydal do Ruska, a nikoliv do USA.⁸⁵ Do toho pak ruský list Izvestija v lednu napsal, že u Nikulina údajně došlo k vážnému zhoršení zdravotního stavu, vězeňská služba i ministerstvo spravedlnosti však zprávu z ruského tisku popřely.⁸⁶

Tlak na ministra spravedlnosti Pelikána pak Zeman vyvinul znovu v únoru, když za ním poslal hradního kancléře Vratislava Mynáře, aby s ním celou věc projednal.⁸⁷ Ani to však nestačilo a Nikulin byl 30. března 2018 vydán do USA, což mluvčí ruské ambasády v Praze následně označil za hluboké zklamání.⁸⁸ Podobně se o několik dní později vyjádřilo i ruské ministerstvo zahraničí, které uvedlo, že vydání údajného ruského

78 „Ministerstvo zahraničí: Stíhání české samosprávy Ruskem kvůli soše Koněva je nepřípustné,“ ČT24, 10. 4. 2020, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3074430-vysetrovaci-vybor-ruske-federace-zahajil-trestni-stihani-kvuli-odstraneni-sochy-marsala>.

79 „Lavrova pohoršilo odstranění Koněvovy sochy, jde podle něj o porušení smlouvy. Česko to už dříve odmítlo,“ ČT24, 14. 4. 2020, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3076619-lavrova-pohorsilo-odstraneni-konevovy-sochy-jde-podle-nej-o-poruseni-smlouvy-cesko-uz>.

80 „Jevgenij Nikulin: Hacker, kterého zradila vlastní digitální stopa,“ ČT24, 30. 11. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1968151-jevgenij-nikulin-hacker-ktereho-zradila-vlastni-digitalni-stopu>.

81 „Rusko požádalo o vydání hackera Nikulina. Chce ho ale i USA,“ ČT24, 23. 11. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1962470-rusko-pozadalo-o-vydani-hackera-nikulina-chce-ho-ale-i-usa>.

82 „Údajného ruského hackera Nikulina lze vydat do USA i Ruska. Rozhodl o tom soud,“ ČT24, 30. 5. 2017, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2136234-udajneho-ruskeho-hackera-nikulina-lze-vydat-do-usa-i-ruska-rozhodl-o-tom-soud>.

83 „Kauza Nikulin přehledně: Od zadržení v Praze po vydání do Spojených států a reakci Ruska,“ Reflex, 3. 4. 2018, <https://www.reflex.cz/nikulin-jevgenij-hacker>.

84 „Putin se ptal Zemana na hackera Nikulina,“ Respekt, 26. 11. 2017, <https://www.respekt.cz/politika/putin-se-ptal-zemana-na-hackera-nikulina>.

85 „Pelikán potvrdil, že na něj Zeman tlačí kvůli vydání ruského hackera do Moskvy,“ Respekt, 23. 2. 2018, <https://www.respekt.cz/politika/pelikan-potvrdil-ze-na-nej-zeman-tlaci-kvuli-vydani-ruskeho-hackera-do-moskvy>.

86 „Pomalá smrt v českém vězení, píše deník Izvestija o případu údajného ruského hackera Nikulina,“ iRozhlas, 18. 1. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/jevgenij-nikulin-hacker-vezeni-rusko-usa_1801180947_sam.

87 „Pelikán potvrdil, že na něj Zeman tlačí kvůli vydání ruského hackera do Moskvy,“ Respekt, 23. 2. 2018, <https://www.respekt.cz/politika/pelikan-potvrdil-ze-na-nej-zeman-tlaci-kvuli-vydani-ruskeho-hackera-do-moskvy>.

88 „Česko vydalo hackera Nikulina do USA, Rusko je hluboce zklamané. Netradiční postup, reaguje Hrad,“ Aktuálně, 30. 3. 2018, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/hacker-nikulin-byl-podle-respektu-vydan-do-spojenych-statu-u/~ac8f80de33fb11e89efbac1f6b220ee8/>.

hackera Jevgenije Nikulina z Česka do Spojených států podkopává základy česko-ruské spolupráce.⁸⁹

5. Kauza Skripal

Na počátku března 2018 se Rusko pokusilo pomocí smrtící látky novičok zavraždit svého bývalého agenta Sergeje Skripala, který jako vysoký důstojník ruské vojenské rozvědky GRU dle Financial Times odkryl od roku 1995 do roku 2004 pro britskou rozvědku MI6 identitu až 300 ruských agentů.⁹⁰ Ve snaze zamaskovat svou vinu v tehdy ještě neobjasněném případě označilo Rusko dva týdny po otravě Českou republiku, Slovensko, Velkou Británii a Švédsko jako nejpravděpodobnější zdroje použité látky novičok. Lživé tvrzení Ruska ministryně obrany Karla Šlechtová a ministr zahraničí Martin Stropnický sice vzápětí poté odmítli, nicméně ruské obviňování v následujících dnech pokračovalo.⁹¹

Ministr zahraničí Martin Stropnický si sice krátce po obvinění předvolal ruského velvyslance Alexandra Zmejevského, aby situaci vysvětlil, avšak jednání k ničemu nevedlo a hned v reakci na předvolání velvyslance tezi o možném původu novičoku v České republice zopakoval náměstek ruského ministra zahraničí Sergej Rjabkov.^{92, 93} O několik dní později pak ruské ministerstvo zahraničí dokonce předalo všem zahraničním velvyslanectvím v Moskvě oficiální dokument, ve kterém opět jmenovalo Českou republiku jako zemi, která je schopná vyrobit novičok.⁹⁴

Teprve poté se do kauzy zapojil i premiér Andrej Babiš a ruská tvrzení o původu novičoku označil za lež.⁹⁵ Krátce nato pak vláda odsouhlasila kvůli ruské otravě Skripala a jeho dcery i vyhoštění tří ruských diplomatů z ruské ambasády a následovala tak v tomto kroku své spojence z NATO.⁹⁶ Rusko vzápětí odpovědělo stejným krokem.⁹⁷ Zatímco ruské lhaní o novičoku pokračovalo, do kauzy se zapojil i prezident Miloš Zeman, který pověřil BIS (a dle jeho pozdějších tvrzení i Vojenské zpravodajství), aby mu o přítomnosti novičoku v ČR vypracovala zprávu.⁹⁸

Do doby jejího vypracování pak nadále pokračovala ruská tvrzení o produkci novičoku v České republice, konkrétně od ruského velvyslance v Praze Alexandra Zmejevského, který prohlásil, že čeští vědci mají kapacity na výzkum nervových látek typu novičok.⁹⁹ Když pak prezident Zeman v květnu po prostudování zprávy BIS

89 „Ruský vzkaz Česku: Vydání hackera Nikulina do USA nás pobouřilo, podkopává spolupráci“, Aktuálně, 2. 4. 2018, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cesko-vydanim-ruskeho-hackera-nikulina-do-usa-podkopava-spol/r~89d8bca6366511e89509ac1f6b220ee8/>.

90 „The unanswered questions over the attack on a Russian double agent“, Financial Times, 9. 3. 2018, <https://www.ft.com/content/c713dd5e-238b-11e8-ae48-60d3531b7d11>.

91 „Smrtící Novičok by mohl pocházet z Česka, oznámilo Rusko. Nesmysl, reagovali ministři“, ČT24, 17. 3. 2018, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2422639-smrtici-novicok-mohl-pochazet-z-ceska-nebo-slovenska-oznamilo-rusko>.

92 „Bouře v Praze nezakryje, že Česko může vyvíjet jedy, prohlásil náměstek ruského ministra zahraničí“, iROZHLAS, 20. 3. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/novicok-otraveni-sergeje-skipala-rusko-cesko-vyvoj-jedu_1803201559_dbr.

93 „Ruský velvyslanec byl “na koberečku”. Za výroky může naše špičková chemická tradice, řekl Stropnický“, Aktuálně, 21. 3. 2018, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/chemici-jsou-nasi-silnou-strankou-vysvetloval-stropnický-moz/r~56a354e82d1611e88560ac1f6b220ee8/>.

94 „Moskva znovu dala Česko mezi země, které umí vyrobit smrtící “novičok”“, natoaktual.cz, 22. 3. 2018, https://www.natoaktual.cz/zpravy/moskva-jermakov-salisbury-skipal-novicok-stropnický.A180323_115915_na_zpravy_m00.

95 „Je to skutečně lež, prohlásil Babiš v Bruselu o ruském obvinění Česka v kauze Novičok“, iROZHLAS, 22. 3. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/babis-skipal-nato-brusel-moskva-kreml-putin-novicok-britanie_1803221222_gol.

96 „Pokud si někdo myslí, že jim jde o dobro naší země, tak se šeredně plete.“ Česko vyhostí tři Rusy z ambasády, oznámil Babiš, ČT24, 26. 3. 2018, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2430805-babis-pokud-nekoho-vyhostime-tak-ruske-nedeklarovane-zpravodajce-tem-nejde-o-dobro>.

97 „Moskva jak odvetu vyhostí tři české diplomaty. Majítýden nato, aby opustil zemi“, Aktuálně, 30. 3. 2018, <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/jak-vy-nam-tak-my-vam-rusko-si-predvolava-velvyslanec-oznamil/r~a5530588340611e8b8efac1f6b220ee8/>.

98 „Zeman se zastal Ruska. Pověřil BIS pátráním po jedu novičok v ČR“, iDNES, 26. 3. 2018, https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/zeman-bis-poveril-patrani-jed-novicok-rusko.A180326_170455_domaci_pmk.

99 „Ruský velvyslanec o Novičoku na českém území: Neobviňujeme vás, pouze konstatujeme fakta“, iROZHLAS, 4. 4. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rusko-novicok-ceskoslovensko-rusky-velvyslanec_1804041124_mos.

a Vojenského zpravodajství (jejímuž tvrzení dal přednost) prohlásil, že se v České republice novičok testoval a vyráběl, Rusko to označilo za potvrzení své lživé verze, že jed, který otrávil Skripala, pochází z některé země NATO.¹⁰⁰

6. Kauza Ricin

Pracovník ruské ambasády a spolupracovník ruské kontrarozvědky FSB Igor Rybakov sdělil v dubnu 2020 jako anonym Bezpečnostní informační službě lživou informaci, že jeho kolega z ambasády Andrej Končakov, který byl stejně jako Rybakov spolupracovníkem FSB, přiletěl do Prahy s kufříkem, jenž obsahoval jed ricin. Ten pak měl být údajně použit k otravě primátora Zdeňka Hřiba kvůli přejmenování náměstí před ruskou ambasádou na náměstí Borise Němcova – Ruskem zavražděného disidenta, dále pak k otravě starosty Prahy 6 Ondřeje Koláře kvůli odstranění sochy maršála Koněva, a nakonec k otravě starosty městské části Praha Řeporyje Pavla Novotného, který nechal v roce 2019 vztyčit pomník vlasovcům, proti čemuž Rusko stejně jako v ostatních případech silně protestovalo.¹⁰¹ Uvedení politici proto získali na několik týdnů policejní ochranu, starosta Prahy 6 se dokonce přesunul na neznámé místo.¹⁰²

Informaci pak zveřejnil týdeník Respekt, proti čemuž se okamžitě vymezila ruská ambasáda, která to označila za informační kampaně zaměřené na diskreditaci Ruska a primitivní provokačně propagandistické metody. Proti tomuto tvrzení se však vymezilo jak ministerstvo zahraničí, tak i výjimečně premiér Andrej Babiš.¹⁰³ Rusko následně oznámilo, že nechce situaci vyostřovat a požádalo Českou republiku o předložení důkazů.¹⁰⁴ Další den se však k situaci vyjádřil i ministr zahraničí Lavrov, který označil zprávu o plánu zabít české politiky za nemyslitelnou.¹⁰⁵

Po krátké odmlce pak premiér Andrej Babiš spolu s ministrem zahraničí Tomášem Petříčkem na tiskové konferenci na počátku června 2020 oznámili vyhoštění obou výše zmíněných ruských diplomatů – Andreje Končakova a Igora Rybakova. Babiš označil Ihaní Rybakova za nepřijatelný krok, který Česká republika nemůže na svém území tolerovat. Ministr zahraničí pak doplnil, že z české strany byla snaha vyřešit celou situaci diplomaticky, což však Rusko neumožnilo. Rusko v reakci nejprve označilo vyhoštění dvou diplomatů za nepřátelský krok, který byl od počátku založen na nepodloženém obviňování v médiích, a následně pak z Ruska vyhostilo dva české diplomaty.^{106, 107}

100 „Český prezident vyvrátil žvásty Mayové o Novičoku, reagovala Moskva na Zemanova slova,“ iROZHLAS, 4. 5. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/novicok-vyroba-utok-velka-britanie-cesko-rusko-milos-zeman_1805040929_haf.

101 „Persona non grata. Česko v souvislosti s ‚ricinovou kauzou‘ vyhostilo dvojici ruských diplomatů,“ iROZHLAS, 5. 6. 2020, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rusko-vyhosteni-velvyslancu-cesko-ricin_2006051333_ako.

102 „Starosta Prahy 6 Kolář se kvůli výhrůžkám skrývá na neznámém místě. Ochranu mají i Novotný a Hřib,“ ČT24, 28. 4., <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3085706-starosta-prahy-6-kolar-se-kvuli-vyhruzkam-skriva-na-neznamem-miste-ochranu-maji-i>.

103 „Česko se ohradilo proti ruské nótě. Do svobody projevu odmítáme zasahovat, vzkazuje Moskvě,“ ČT24, 28. 4. 2020, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3086303-cesko-se-ohradilo-proti-ruske-note-do-svobody-projevu-odmitame-zasahovat-vzkazuje>.

104 „Moskva prý nechce hrotit česko-ruské vztahy, po Praze žádá důkazy o agentovi s jedem,“ ČT24, 29. 4. 2020, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3086579-moskva-pry-nechce-hrotit-cesko-ruske-vztahy-po-praze-zada-dukazy-o-agentovi-s-jedem>.

105 „Lavrov označil zprávu o plánu zabít české politiky za nemyslitelnou. Vyzval k dialogu o soše maršála Koněva,“ ČT24, 30. 4. 2020, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3087857-lavrov-oznacil-zpravu-o-planu-zabit-ceske-politiky-za-nemyslitelnou-vyzval-k-dialogu-o>.

106 „Persona non grata. Česko v souvislosti s ‚ricinovou kauzou‘ vyhostilo dvojici ruských diplomatů,“ iROZHLAS, 5. 6. 2020, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/rusko-vyhosteni-velvyslancu-cesko-ricin_2006051333_ako.

107 „Rusko jako odvetu za vypovězení svých diplomatů vyhostilo dva zaměstnance ambasády v Moskvě,“ iROZHLAS, 15. 6. 2020, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rusko-predvolani-cesky-velvyslanec-pivonka-ricin_2006151006_vin.

2. KAPITOLA #2: SHRUTÍ HLAVNÍCH KAUZ SPOJENÝCH S VLIVEM ČÍNSKÉ LIDOVÉ REPUBLIKY NA ČESKOU REPUBLIKU MEZI LETY 2014–2020

1. Obnovení česko-čínských vztahů a první cesty českých představitelů do ČLR

„Restart“ česko-čínských vztahů odehrávající se deklarovaně od roku 2014 měl několikaletou poněkud pokoutní přehru (počínající roku 2005 „diplomatickou smrtí“ Jiřího Paroubka), během níž se upevňovaly sítě především kolem Jaroslava Tvrdíka, klíčové postavy pozdějšího obratu české zahraniční politiky k Číně. Lvi podíl měly na restartu česko-čínských vztahů obchodní zájmy skupiny PPF,¹⁰⁸ která roku 2004 otevřela svou kancelář v Pekingu.¹⁰⁹ Roku 2010, když se ze služeb odcházejícího Jiřího Paroubka uvolnili Jaroslav Tvrdík a Jan Birke, začala PPF najímat tyto lobbyisty pro zajištění politické podpory Číně, kde chtěla ve velkém rozjet své podnikání. Zanedlouho, za účasti obou zmíněných, obnovila činnost Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce, kterou v té době řídil někdejší ministr zahraničí Jan Kohout.¹¹⁰

K obnovení vztahů s Čínskou lidovou republikou se po prvních vlašťovkách vyslaných vládou Jiřího Rusnoka česká vláda oficiálně rozhodla v dubnu 2014, což následně stvrdila cestou ministra zahraničí Lubomíra Zaorálka do Číny, kde Zaorálek podepsal prohlášení, že se Česká republika nebude vměšovat do vnitřních záležitostí ČLR, bude respektovat její suverenitu a územní celistvost a bude dodržovat politiku jedné Číny.¹¹¹ V prohlášení pak Zaorálek potvrdil i to, že Česká republika nepodporuje samostatnost Tibetu v jakékoli formě a je si plně vědoma důležitosti a citlivosti otázky Tibetu.¹¹² V Číně se Zaorálek setkal se svým protějškem Wangem I, který s ním podepsal prohlášení za čínskou stranu, ale i s čínským státním tajemníkem Jang Ťie-čch'em a výborem Komunistické strany Číny.¹¹⁴

Jako další pak do Číny z české vlády zamířil ministr průmyslu Jan Mládek, kterého do ČLR doprovodila třiceticeletá podnikatelská mise. Hlavním cílem Mládkovy červnové cesty pak měla být podpora projektů českých firem v Číně a jednání o zavedení přímé letecké linky mezi Prahou a Pekingem nebo Šanghají.¹¹⁵ O leteckém spojení pak znovu jednal ministr dopravy Antonín Prachař, který se se svým protějškem Jang Čchuan-tchangem setkal v srpnu v Praze.¹¹⁶ K finálnímu dojednání přímé letecké linky z Prahy do Pekingu pak nakonec došlo až v březnu 2015, kdy se na tom shodl premiér Bohuslav Sobotka s velvyslankyní Čínské

108 „Český tisk: Investice a vliv rok poté“, Sinopsis, 31. 3. 2017, <https://sinopsis.cz/cesky-tisk-investice-a-vliv-rok-pote/>.

109 „Miliardář Kellner lobbuje v Číně. Home Credit čeká na licenci“, Hospodářské noviny, 24. 10. 2011, <https://byznys.ihned.cz/c1-53348650-kellneruv-home-credit-ceka-na-licenci-pro-celou-cinu>.

110 „Česko-čínské lobbyisty už nereprezentuje exministr Kohout“, Česká pozice, 27. 4. 2013, https://ceskapozice.lidovky.cz/tema/cesko-cinske-lobbyisty-uz-nereprezentuje-exministr-kohout.A130424_124419_pozice_118810.

111 „Restart spolupráce mezi Českou republikou a Čínou“, Vláda České republiky, 12. 11. 2013, <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/restart-spoluprace-mezi-ceskou-republikou-a-cinou--113297/>.

112 „Vláda chce obnovit vztahy s Čínou, návštěvy zahájí Zaorálek“, Aktuálně, 23. 4. 2014, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/vlada-chce-obnovit-vztahy-s-cinou-navstevy-zahaji-zaoralek/r~fbbeb778cae911e3af98002590604f2e/>.

113 „Prohlášení ministerstev zahraničních věcí ČR a Číny“, Vláda České republiky, 29. 4. 2014, <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/prohlaseni-ministerstev-zahranicnich-veci-cr-a-ciny-118116/>.

114 „Nebudeme otevírat otázku samostatnosti Tibetu, ujistil v Číně Zaorálek“, iROZHLAS, 29. 4. 2014, <https://www.irozhlas.cz/node/5928005>.

115 „Mládek hodlá změnit obraz nepřátel Číny. Nemůžeme je školit, říká“, iDNES, 6. 6. 2014, https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ministr-mladek-miri-s-podnikateli-do-ciny.A140606_100845_domaci_kop.

116 „Z Prahy až do Číny. Přímá linka poletí možná už na jaře“, ČT24, 27. 8. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1020144-z-prahy-az-do-ciny-prima-linka-poleti-mozna-uz-na-jare>.

lidové republiky Ma Kche-čchingovou.¹¹⁷ K prvnímu přímému letu pak došlo v září 2015.¹¹⁸

Po Janu Mládkovi se do Číny vydal v říjnu prezident Miloš Zeman, který se setkal s čínským prezidentem Si Ťin-pchingem, kterého ujistil, že se Česká republika nebude vměšovat do vnitřních záležitostí Číny a že uznává územní celistvost Číny včetně Tibetu a Tchaj-wanu.¹¹⁹ Schůzky se zúčastnil i miliardář Petr Kellner, jehož letadlo pak Zeman použil při cestě zpět do ČR.¹²⁰ Zeman se v Číně také zúčastnil česko-čínského podnikatelského fóra v Pekingu, kde v projevu vyjádřil podporu zjednodušení vízového styku a potvrdil vstup Bank of China na český trh.¹²¹ Podnikatelského fóra se zúčastnilo mj. zhruba 50 českých podnikatelů, kteří do Číny přiletěli spolu se Zemanem a mezi kterými bylo možné najít například bývalého premiéra Petra Nečase. Spolu s českou delegací se pak Zeman zúčastnil i Západočínského mezinárodního veletrhu.¹²² Na konec návštěvy pak Zeman poskytl rozhovor čínské státní televizi CCTV, v kterém prohlásil, že nejel do Číny poučovat o lidských právech nebo tržní ekonomice, ale učit se, jak zvýšit ekonomický růst a jak stabilizovat společnost.¹²³

2. Čínské investice v ČR

Čínské investice v České republice představovaly hned od zahájení restartu česko-čínských vztahů v roce 2013 klíčový rétorický prvek. Přestože prezident Miloš Zeman během návštěvy čínského prezidenta Si Ťin-pchinga sliboval, že do konce roku 2016 dosáhnou čínské investice 95 miliard korun, realita byla výrazně odlišná. Z dostupných dat je zřejmé, že na konci roku 2016 se jednalo o částku 17 miliard korun, o rok později pak necelých 23 miliard korun.¹²⁴ Z Hradem prezentovaných dohod o spolupráci ve výši 240 miliard korun podepsaných během Si Ťin-pchingovy návštěvy pak nevzešlo na pár malých výjimek téměř nic.¹²⁵

Dohody o slibovaných investicích pak byly obvykle podepisovány na česko-čínských ekonomických a investičních fórech konaných na Pražském hradě. Tyto akce měla většinou na starost Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce pod vedením Jaroslava Tvrdíka. K prvnímu došlo již v listopadu 2013 za účasti premiéra Rusnoka a prezidenta Miloše Zemana, jak je uvedeno výše, k dalšímu pak v srpnu 2014, kde českou stranu opět reprezentoval Miloš Zeman a nově premiér Bohuslav Sobotka a několik dalších ministrů a hejtmanů, čínskou stranu pak reprezentoval vicepremiér Čang Kao-li.¹²⁶

Tato čínská investiční fóra pořádaná Tvrdíkovou Smíšenou komorou se pak na Hradě opakovala ve stejném

117 „Prahu a Peking spojí od října přímá linka,“ ČT24, 24. 3. 2015, <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1514408-prahu-a-peking-spoji-od-rijna-prima-linka>.

118 „Přímý let Praha–Peking odstartoval,“ ČT24, 23. 9. 2015, <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1589502-primy-let-praha-peking-odstartoval>.

119 „Zeman: Česko uznává celistvost Číny. Včetně Tchaj-wanu a Tibetu,“ ČT24, 27. 10. 2020, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1011929-zeman-cesko-uznava-celistvost-ciny-vcetne-tchaj-wanu-a-tibetu>.

120 Zeman byl v Číně s miliardářem Kellnerem, na cestu zpět využil prezident letadlo PPF, iROZHLAS, 28. 10. 2014, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zeman-byl-v-cine-s-miliardarem-kellnerem-na-cestu-zpet-vyuzil-prezident-letadlo-ppf-201410281309_akottova.

121 „Zeman chce zrušit víza pro Číňany, Bank of China míří do Česka,“ ČT24, 26. 10. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1012040-zeman-chce-zrusit-viza-pro-cinany-bank-china-miri-do-ceska>.

122 „Zeman v Číně podpořil vznik letecké Hedvábné stezky,“ ČT24, 24. 10. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1012253-zeman-v-cine-podporil-vznik-letecke-hedvabne-stezky>.

123 „Zeman o vztazích s Čínou: Místo přednášek o lidských právech se chceme učit,“ ČT24, 30. 10. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1011465-zeman-o-vztazich-s-cinou-misto-prednasek-o-lidskych-pravech-se-chceme-ucit>.

124 „Zeman odhadoval čínské investice na 95 miliard korun. Netrefil se o 72 miliard,“ Echo24, 1. 4. 2018, <https://echo24.cz/a/SLeHu/zeman-odhadoval-cinske-investice-na-95-miliard-korun-netrefil-se-o-72-miliard>.

125 „Přehled: Čínské investice v Česku zamrzly. Vzájemný obchod navíc loni zaznamenal historicky nejvyšší schodek,“ Hospodářské noviny, 23. 4. 2019, <https://byznys.ihned.cz/c1-66558600-cinske-investice-v-cesku-zamrzly-vzajemny-obchod-navic-loni-zaznamenal-historicky-nejvyssi-schodek>.

126 „Blíže Číně: Export technologií, na oplátku pomoc při stavbě železnic,“ ČT24, 28. 8. 2014, <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1020071-blize-cine-export-technologie-na-oplatku-pomoc-pri-stavbe-zeleznic>.

českém složení každý rok až do roku 2018 (kdy se ho už ale nový premiér Andrej Babiš nezúčastnil).^{127, 128, 129,}

¹³⁰ V roce 2019 pak už ke každoročnímu čínskému investičnímu fóru nedošlo, což Čína zdůvodnila kroky a postoji tehdejšího předsedy Senátu Jaroslava Kubery a pražského primátora Zdeňka Hříba.¹³¹

„Vlajkovou lodí“ čínských investic pak měla být nominálně soukromá čínská firma CEFC, jejíž sliby miliardových investic, stejně jako globální působení, však skončily fiaskem. Ze seznamu osobností angažovaných v CEFC je zřejmé, jakou péčí firma věnovala budování politických vztahů. „Předseda“ CEFC Jie Tien-ming, osoba s vazbami na čínskou vojenskou rozvědku, se na jaře 2015 stal čestným poradcem prezidenta Zemana. V témže roce vznikla evropská pobočka společnosti CEFC a začala podepisovat dohody o skoupení podílů v českých společnostech s nejrůznějšími portfolii (Empressa Média, Médea Group, Travel Service, J&T Finance Group, pivovar Lobkowicz nebo fotbalová Slavie).¹³² Personální propojení CEFC Europe s českou politickou scénou nejlépe reprezentuje osoba Jaroslava Tvrdíka, někdejšího poradce sociálnědemokratických premiérů Rusnoka a Sobotky, nebyl však zdaleka jediný.¹³³

Miroslav Sklenář, někdejší ceremoniář Václava Havla přecházel z odboru protokolu na Pražském hradě do firmy CEFC, kde působil ve funkci sekčního ředitele zahraničních věcí a protokolu, a zase zpět.¹³⁴ Marcela Hrdá, někdejší kolegyně Jaroslava Tvrdíka z vedení ČSA a poradkyně ministra vnitra pro eGovernment, se stala výkonnou viceprezidentkou CEFC.¹³⁵

Rychlé potopení vlajkové lodi čínských investic CEFC přišlo na podzim 2017 s mezinárodním skandálem prezidenta neziskového křídla CEFC Patricka Ho, kterého zatkli v New Yorku za korupci v OSN.¹³⁶ Jie Tien-ming pak zmizel v únoru 2018 kdesi v Číně a většinu aktiv CEFC ve stejném roce postupně přebrala čínská státní konsolidační společnost CITIC, která je mj. úzce napojená na čínské bezpečnostní složky.¹³⁷

V rámci tématu čínských investic je nutné zmínit i účast ČR ve formátu 16+1 (později 17+1), v jehož rámci se představitelé 16 zemí střední a východní Evropy od roku 2012 jednou ročně setkávají na summitech s představiteli Číny a probírají převážně ekonomické otázky. Čína pak formát využívá pro šíření svého vlivu v daném regionu a podvracení stávajících politických vazeb.¹³⁸ Summitů se za Českou republiku od roku 2014

127 „China Investment Forum 2015 přineslo rozšíření spolupráce v řadě oblastí“, Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce, 17. 11. 2015, <http://www.czechchina.com/?p=7709>.

128 „China Investment Forum 2016“, Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce, http://www.czechchina.com/cif/?cif_year=china-investment-forum-2016.

129 „Ať žije Čína!“ zvolal Zeman na investičním fóru. Jinak je letos kolem akce úzkostlivé ticho, INFO.cz, 18. 7. 2017, <https://www.info.cz/zpravodajstvi/cesko/at-zije-cina-zvolal-zeman-na-investicnim-foru-jinak-je-letos-kolem-akce-uzkostlive-ticho>.

130 „V Praze začalo Čínské investiční fórum. Mezi stovkami hostů je i šéf CITIC“, iDNES, 16. 10. 2018, https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/cina-investicni-forum-prazsky-hrad-praha-citic.A181016_083121_ekonomika_fih.

131 „Čína odložila česko-čínské obchodní fórum. Důvodem je chování Kubery a Hříba, oznámil Mynář“, Hospodářské noviny, 2. 12. 2020, <https://domaci.ihned.cz/c1-66687480-cina-odlozila-cesko-cinske-obchodni-forum-duvodem-je-kuberova-cesta-na-tchaj-wan-a-chovani-hriba>.

132 „CEFC China“, Sinopsis, <https://sinopsis.cz/sinopsis/cefc-china/>.

133 „Skupina J&T odvolala představenstvo CEFC Europe, Číňané nezaplatili dluhy“, iDNES, 17. 5. 2018, https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/j-t-cefc-europe-predstavenstvo-cina-odvolani.A180517_192427_ekonomika_hm1.

134 „Forejta na Hradě nahrazuje Sklenář“, Euro.cz, 8. 12. 2016, <https://www.euro.cz/politika/forejta-na-hrade-nahrazuje-sklenar-1319241>.

135 „Hrdá končí ve vedení české CEFC. Z představenstva odešla z vlastní vůle“, iDNES, 10. 9. 2018, https://www.idnes.cz/ekonomika/podniky/cefc-group-china-company-cina-marcela-hrda-pivovary-lobkowicz-predstavenstvo-odstoupeni.A180910_145206_ekoakcie_tanc.

136 „US Bribery Case Sheds Light on Mysterious Chinese Company“, New York Times 21. 11. 2017, <https://www.nytimes.com/2017/11/21/business/china-energy-cefc.html>.

137 „CITIC vede Česko do nové éry čínské vlivu: vstříc Velkému skoku vzad a exportu leninského autoritářství“, Sinopsis, 26. 11. 2018, <https://sinopsis.cz/citic-vede-cesko-do-nove-ery-cinskeho-vlivu-vstric-velkemu-skoku-vzad-a-exportu-leninskeho-autoritarstvi/>.

138 „16 + 1“, Sinopsis, <https://sinopsis.cz/sinopsis/16-1/>.

účastnil premiér Bohuslav Sobotka s několika dalšími vládními ministry.^{139, 140, 141, 142, 143} Mimořádné setkání platformy organizované Tvrdíkovou Komorou se konalo také mezi summity v létě 2014 na Pražském hradě.¹⁴⁴ Od roku 2018 se pak summitů účastnil premiér Andrej Babiš.^{145, 146}

Kvůli letošním pandemickým událostem stojí za zmínku Summit ministrů zdravotnictví těchto 17 zemí, který se konal 15. až 16. června 2015 v Praze a kde ČR reprezentoval ministr zdravotnictví Svatopluk Němeček. V rámci Summitu bylo totiž otevřeno i česko-čínské centrum pro výzkum tradiční čínské medicíny ve Fakultní nemocnici v Hradci Králové, kde byl v té době ředitelem nyní již bývalý ministr zdravotnictví Roman Prymula.¹⁴⁷

Pro šíření čínské politické kultury je příznačná událost z léta 2017, kdy se během decentně pořádaného Čínského investičního fóra podařilo založit Čínsko-české centrum pro spolupráci v rámci iniciativy Pás a stezka. Partnerem projektu se pak na české straně stalo ministerstvo průmyslu a obchodu, které však výkonné funkce delegovalo na Smíšenou česko-čínskou komoru pod kontrolou Jaroslava Tvrdíka, která spolupracuje s čínským velvyslanectvím. Výraznou nevyváženost obou stran pak demonstruje fakt, že partnerem čínsko-českého centra se za čínskou stranu stalo Centrum Celostátní komise pro rozvoj a reformy.¹⁴⁸

Založení centra dle čínského tisku ohlásil tehdejší místopředseda ČSSD a předseda Poslanecké sněmovny Jan Hamáček na akci nazvané Dialog politických stran střední a východní Evropy s Čínou. „Dialog“ pořádalo Mezinárodní oddělení ÚV KS Číny v červenci 2017 v Bukurešti. Současný ministr vnitra se tu se setkal s Liou Jün-šanem, jedním z nejvyšších představitelů Číny, zodpovědným za propagandu.^{149, 150}

Ve stejném měsíci pak v rámci iniciativy Pás a stezka vzniklo i Čínsko-české centrum pro spolupráci, jejímž úkolem se stala vládní koordinace hospodářských vztahů mezi ČR a ČLR, včetně konkrétních investičních projektů.¹⁵¹

139 „Vládní speciál má poruchu, do Bělehradu letí delegace menším letadlem a natříkrát,“ iROZHLAS, 16. 12. 2014, <https://www.irozhlaz.cz/node/5946879>.

140 „Nová hedvábná stezka povede i přes Česko,“ ČT24, 26. 11. 2015, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1625320-nova-hedvabna-stezka-povede-i-pres-cesko>.

141 „Premiér Sobotka se v Číně zúčastnil dvou summitů a podpořil oblasti letectví, zdravotnictví a finančního sektoru,“ Vláda České republiky, 20. 6. 2016, <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/premier-sobotka-se-v-cine-zucastnil-dvou-summitu-apodporil-oblasti-letectvi--zdravotnictvi-a-financniho-sektoru--146002/>.

142 „Sobotka v Rize láká čínské investory, chce exportovat české potraviny,“ iROZHLAS, 5. 11. 2016, https://www.irozhlaz.cz/ekonomika/sobotka-v-rize-laka-cinske-investory-chce-exportovat-ceske-potraviny_1611050625_jma.

143 „Praha příští rok uspořádá summit s Čínou o regulaci léčiv a letectví,“ ČT24, 27. 11. 2017, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2316193-praha-pristi-rok-usporada-summitu-s-cinou-o-regulaci-leciv-a-letectvi>.

144 „16 + 1,“ Sinopsis, <https://sinopsis.cz/sinopsis/16-1/>.

145 „České ministerstvo zemědělství na summitu podepsalo dohodu s čínskou celní správou. Rádi bychom viděli jednotnou, prosperující Evropu, řekl čínský premiér,“ Hospodářské noviny, 7. 7. 2018, <https://zahranicni.ihned.cz/c1-66187830-summit-skupiny-16-1-zahajil-cinsky-premier-li-cina-se-chce-vic-otevrit-investorum-a-spojiti-sily-v-obchodni-valce-proti-usa-cesko-zastupuje-premier>.

146 „10. dubna 2019: Premiér Babiš se v Dubrovniku zúčastní Summitu zemí střední, východní a jihovýchodní Evropy a Číny,“ Vláda České republiky, 10. 4. 2019, <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/ocekavane-udalosti/10--dubna-2019-premier-babis-se-v-dubrovniku-zucastni-summitu-zemi-stredni-vychodni-a-jihovychodni-evropy-a-ciny-172978/>.

147 „Summit ministrů zdravotnictví přispěl k prohloubení vztahů a otevření dveří na čínský trh,“ Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce, 30. 6. 2015, <http://www.czechchina.com/?p=6663>.

148 „Centrum pro integraci do Čínevrovy,“ Sinopsis, 21. 7. 2017, <https://sinopsis.cz/centrum-pro-integraci-do-cinevrovy/>.

149 „Stranický ideolog na tiché návštěvě ČR,“ Sinopsis, 18. 7. 2017, <https://sinopsis.cz/stranicky-ideolog-na-tiche-navsteve-v-cr/>.

150 „Šarm čínské diplomacie: o družbě Jana Hamáčka se soudruhem Liou Jün-šanem, mistrem propagandy,“ iROZHLAS, 19. 7. 2017, https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/sarm-cinske-diplomacie-o-druzbe-jana-hamacka-se-soudruhem-liou-jun-sanem-mistrem_1707191400_mls.

151 „Centrum pro integraci do Čínevrovy,“ Sinopsis, 21. 7. 2017, <https://sinopsis.cz/centrum-pro-integraci-do-cinevrovy/>.

3. Zemanovy a Sobotkovy cesty do Číny

Kromě roku 2016, kdy čínský prezident Si Ťin-pching navštívil Prahu, jezdil prezident Miloš Zeman (který jinak návštěvy téměř neabsolvoval) do Číny od obnovení česko-čínských vztahů v roce 2014 každoročně, a to obvykle v doprovodu podnikatelské mise a několika ministrů. Po své cestě do Číny v říjnu 2014 (výše) se Zeman do Číny vydal na počátku září 2015, kdy se jako jediný prezident ze západních států zúčastnil čínské vojenské přehlídky při oslavách 70. výročí konce druhé světové války v Asii. Další den se pak sešel s čínským prezidentem Si Ťin-pchingem, kterého pozval na rok 2016 do Prahy.¹⁵²

Ve stejném roce se do Číny vydal i premiér Bohuslav Sobotka, a to v doprovodu ministra zdravotnictví Svatopluka Němečka a ministryně pro místní rozvoj Karly Šlechtové. V Číně se pak Sobotka setkal s čínským prezidentem Si Ťin-pchingem, který ho označil za přítele čínského lidu.¹⁵³ Sobotka dále podepsal dohodu o zapojení ČR do čínské iniciativy Nová hedvábná stezka (později známá jako Pás a stezka), jejíž deklarovaným cílem je podpora obchodu mezi Evropou a Čínou.¹⁵⁴ Mimo to pak Sobotka také vyjednal zřízení přímé letecké linky z Prahy do Šanghaje.¹⁵⁵

Do Číny se pak Sobotka vydal i v roce 2016, tentokrát spolu s ministryní práce a sociálních věcí Michaelou Marksovou, ministrem průmyslu a obchodu Janem Mládkem a ministrem dopravy Danem Ťokem. V Číně se pak Sobotka setkal s čínským předsedou vlády Li Kche-čchiangem nebo se zúčastnil setkání regionálních lídrů platformy 16+1.¹⁵⁶

Od roku 2017 až do roku 2019 se pak do Číny vydával už pouze prezident Miloš Zeman. Ten se v Číně vždy sešel s prezidentem Si Ťin-pchingem (v roce 2017 i v doprovodu Petra Kellnera), zúčastnil se česko-čínských fór a v roce 2019 se pak konkrétně sešel i s šéfem firmy Huawei.^{157, 158, 159} Firmu pak několikrát hájil před podezřením, že může pro Čínu vykonávat špionáž, a dokonce vyjádřil naději, že se Huawei bude podílet na digitalizaci České republiky.¹⁶⁰

4. Návštěva Si Ťin-pchinga v Praze

Čínského prezidenta Si Ťin-pchinga pozval do Prahy Miloš Zeman při své návštěvě Číny. Těsně před jeho návštěvou v březnu 2016 nechala Smíšená česko-čínská komora vzájemné spolupráce podél Evropské třídy v Praze vyvěsit čínské vlajky, které však neznámý pachatel polil přes noc modrou barvou.¹⁶¹ Celou událost pak

152 „Čínský prezident přijal Zemanovo pozvání ke státní návštěvě České republiky“, iROZHLAS, 4. 9. 2015, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cinsky-prezident-prijal-zemanovo-pozvani-ke-statni-navsteve-ceske-republiky_201509041255_kwinklerova.

153 „Sobotka: Evropa a Čína se musí terorismu postavit společně“, ČT24, 26. 11. 2015, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1625818-sobotka-evropa-a-cina-se-musi-terorismu-postavit-spolecne>.

154 „Nová hedvábná stezka povede i přes Česko“, ČT24, 26. 11. 2015, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/1625320-nova-hedvabna-stezka-povede-i-pres-cesko>.

155 „Do Šanghaje se z Prahy bude létat přímo, potvrdila China Eastern“, 23. 11. 2015, <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/1623611-do-sanghaje-se-z-prahy-bude-letat-primo-potvrdila-china-eastern>.

156 „Premiér Bohuslav Sobotka na pracovní cestě v Číně“, Vláda České republiky, 21. 6. 2016, <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/premier-bohuslav-sobotka-odletel-na-pracovni-cestu-do-ciny-145465/>.

157 „Zeman se na návštěvě v Pekingu setkal s čínským prezidentem. Na jednání byl i Kellner“, Aktuálně, 13. 5. 2017, <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/zeman-se-v-pekingu-sesel-s-cinsky-m-prezidentem/r~ea034c5036f11e7b65b0025900fea04/>.

158 „Zeman v Číně přijal pozvání na summit o Hedvábné stezce, Petříček otevřel téma lidských práv“, ČT24, 5. 11. 2018, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2642534-zeman-se-zucastnil-zahajeni-veletrhu-v-sanghaji-si-tin-pchinga-provedl-ceskou-expozici>.

159 „Zeman mluvil s prezidentem Číny. S poradcem Jie Ťien-mingem se nesetkal, ve vězení ale prý není“, ČT24, 28. 4. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2799425-zeman-mluvil-s-cinsky-m-prezidentem-si-tin-pchingem-zminil-firmu-ppf-i-hokejistu-jagra>.

160 „Zeman v Číně vyjádřil naději, že se Huawei bude podílet na digitalizaci Česka“, ČT24, 27. 4. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/2798792-zeman-se-na-konferenci-v-pekingu-kratce-sesel-s-putinem>.

161 „Desítky čínských vlajek v Praze někdo postříkal tmavou barvou“, iROZHLAS, 26. 3. 2016, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/desitky-cinskych-vlajek-v-praze-nekdo-postrikal-tmavou-barvou_201603261828_imanour.

Čína odsoudila a ve státních médiích ji nazvala ultrapravicovou politickou kampaní.¹⁶²

Ve snaze vyvolat zdání mohutné podpory pro návštěvu čínského prezidenta Si Ťin-pchinga zajistila Česko-čínská obchodní asociace u pražského magistrátu řadu volných prostranství kolem trasy průjezdu čínského prezidenta a jeho třídenního programu, kam poslala řadu čínských dobrovolníků, které po Praze rozvázela autobusy. Dobrovolníci byli vybaveni čínskými vlajkami a proškoleni čínskou ambasádou, jak mají postupovat proti odpůrcům Číny.¹⁶³ V souladu se školením pak čínští dobrovolníci skutečně fyzicky napadali občany, kteří se rozhodli vyjádřit proti Číně odpor.¹⁶⁴

Si Ťin-pchinga pak Zeman přijal v Lánech, kde s ním zasadil pamětní strom – ginkgo bilobu.¹⁶⁵ Další den pak oba prezidenti na Hradě podepsali dohodu o strategickém partnerství, která nicméně neobsahovala část o tom, že by neoddělitelnou součástí Číny byla i Ujgurská autonomní oblast Sin-ťiang, Tibet a Tchaj-wan.¹⁶⁶ Dále se pak Si Ťin-pching setkal s premiérem Bohuslavem Sobotkou a předsedy obou parlamentních komor Milanem Štěchem a Janem Hamáčkem. Čeští ministři mezitím podepsali se svými čínskými protějšky memoranda o porozumění v oblasti průmyslu, dopravy, zdravotnictví nebo školství.¹⁶⁷

5. Partnerská smlouva Prahy s Pekingem

Během návštěvy Si Ťin-pchinga v Praze v březnu 2016 došlo i k podpisu partnerské smlouvy Prahy s Pekingem, v níž Praha uznala politiku jedné Číny.¹⁶⁸ S touto částí nicméně nesouhlasila nová pražské koalice a od ledna 2019 začala požadovat její odstranění.¹⁶⁹ V souvislosti s vyvěšením tibetských vlajek v Praze a setkání primátora Zdeňka Hřiba s předsedou tibetské exilové vlády Lozang Sanggjä začala Čína následně rušit vystoupení umělců spjatých s Prahou. Do záležitosti se pak postupně zapojil ministr kultury Antonín Staněk, který o tom jednal se svým protějškem během své návštěvy Pekingu, kam doprovázel Miloše Zemana, ale i ministr zahraničí Tomáš Petříček, který vyzval čínského velvyslance k vyřešení situace.¹⁷⁰

K tomu však nedošlo, neboť Čína situaci nadále eskalovala rušením koncertů a kritikou primátora Hřiba ze strany čínského ministerstva zahraničí a následně čínského velvyslanectví.¹⁷¹ Do celé události se po jejím dalším neúspěšném řešení ze strany nového ministra kultury Lubomíra Zaorálka zapojil i prezident Miloš Zeman, který na slavnostní recepci pořádané čínským velvyslanectvím v paláci Žofín v září 2019 prohlásil, že

162 „Ultrapravicoví nepřátelé, Čína reaguje na poškozené vlajky v Praze,“ ČT24, 28. 3. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1737519-ultrapravici-nepretele-cina-reaguje-na-poskozene-vlajky-v-praze>.

163 „Pokyny z čínské ambasády: Vlajky strhnout, nebát se napadat,“ Echo24, 29. 3. 2016, <https://echo24.cz/a/iiGsh/pokyny-z-cinske-ambasady-vlajky-strhnout-nebat-se-napadat>.

164 „Asijská tržnice, ambasáda či rozvědka. Kdo stojí za čínskými vítači?“ Echo24, 30. 3. 2016, <https://echo24.cz/a/ir78j/asijska-trznice-ambasada-ci-rozvedka-kdo-stoji-za-cinsky-vitaci>.

165 „Zeman se Si Ťin-pchingem zasadili v Lánech pamětní strom, odpůrci v Praze věšeli tibetské prapory,“ ČT24, 28. 3. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1737387-zeman-se-si-tin-pchingem-zasadili-v-lanech-pametni-strom-odpurci-v-praze-veseli>.

166 „Čína a Česká republika jsou strategickými partnery, dohodu podepsali na Hradě prezidenti,“ iROZHLAS, 29. 3. 2016, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cina-a-ceska-republika-jsou-strategickymi-partnery-dohodu-podepsali-na-hrade-prezidenti_201603291306_mhromadka.

167 „Maraton prezidenta Si. Smlouva o spolupráci, jednání se Sobotkou,“ ČT24, 29. 3. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1738314-maraton-prezidenta-si-smlouva-o-spolupraci-jednani-se-sobotkou>.

168 „Praha a Peking mají dohodu o vztahu. Krnáčová předala klíč od městských bran,“ ČT24, 29. 3. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/1739047-praha-a-pekings-maji-dohodu-o-vztahu-krnacova-predala-klic-od-mestskych-bran>.

169 „Lidská práva jsou více než panda v zoo: Praha chce upravit partnerskou smlouvu s Pekingem,“ iROZHLAS, 14. 1. 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zdenek-hrib-jan-cizinsky-jiri-pospisl-trojkoalice-panda-cina-tchaj-wan-politika_1901141423_och.

170 „Číňané platí za víza méně než Češi. Zlevněte poplatky, vyzval Petříček velvyslance,“ Aktuálně, 7. 5. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/do-ciny-za-mene-ministr-petricek-jednal-s-pekingskym-velvysl/r~8cb3b81c70bc11e993a6ac1f6b220ee8/>.

171 „Hřib: Komunikace s čínskou ambasádou neprobíhá. O změně smlouvy s Pekingem má být jasno na podzim,“ iROZHLAS, 30. 7. 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cina-magistrat-primator-hrib-poskozuje-cesko-cinske-vztahy_1907300701_tec.

primátor Hřib je menší komplikací ve vzájemných česko-čínských vztazích.¹⁷²

Pražští radní pak 7. 10. rozhodli o vypovězení smlouvy, což čínské velvyslanectví označilo za narušení důvěry a poškození česko-čínských vztahů a následně vyzvalo magistrát ke změně přístupu, pokud nechce ucítit újmu.¹⁷³ Tři dny po rozhodnutí radních, avšak před schválením pražským zastupitelstvem, pak Peking smlouvu vypověděl sám.¹⁷⁴

6. Prohlášení čtyř

Vládní a Zemanovu servilní politiku vůči Číně narušilo v říjnu 2016 oficiální setkání ministra kultury Daniela Hermana s dalajlámou. Více než půl roku před tím už Čína požádala ministerstvo zahraničí, aby dalajlamovi buď zabránilo přijet, nebo veřejně vystoupit, což však ministerstvo odmítlo.¹⁷⁵

Čína nicméně vytrvala a několik týdnů před setkáním se čínská velvyslankyně dvakrát setkala s ředitelem zahraničního odboru Kanceláře prezidenta republiky Hynkem Kmoníčkem a zeptala se ho, zda se česká politika vůči Číně vzhledem k plánovanému setkání Hermana s dalajlámou nemění. Několik hodin před vzájemnou schůzkou si pak ještě čínské ministerstvo zahraničí předvolalo českého velvyslance v Číně Bedřicha Kopeckého a vyzvalo ho, aby se nikdo z české vlády s tibetským duchovním vůdcem nesetkával.¹⁷⁶

Ve snaze udržet kurz své politiky pak čtyři nejvyšší ústavní činitelé – prezident Miloš Zeman, premiér Bohuslav Sobotka, předseda sněmovny Jan Hamáček a předseda Senátu Milan Štěch – ještě ve stejný den vydali společné prohlášení, v němž se od Hermanova setkání s dalajlámou distancovali. Zároveň Čínu ujistili, že Česká republika nadále respektuje územní celistvost ČLR, jíž je Tibet součástí, a dosavadní vzájemné vztahy označili za velmi přínosné a užitečné pro obě strany.¹⁷⁷ Následně vyšlo najevo, že prohlášení mělo být původně tajné, ale Hrad se ho rozhodl zveřejnit.¹⁷⁸

Čína v počáteční reakci vydala prohlášení, podle kterého dalajlama v Česku prováděl protičínskou separatistickou činnost.¹⁷⁹ O několik dní později pak přidala prohlášení, že vzala na vědomí prohlášení vrcholných ústavních činitelů České republiky a že si cení závazků, které z toho vyplývají, a čeká, že Česká republika dodrží své sliby.¹⁸⁰ O několik dní později však Čína zrušila plánované setkání ministra zemědělství s dvěma čínskými ministry v Číně. Důvody pro zrušení však čínská velvyslankyně po předvolání nedokázala vysvětlit.¹⁸¹

172 „Zeman k napjatým kulturním vztahům s Čínou: Hřib je komplikace, reakce Pekingu ale byla přehnaná,” iROZHLAS, 25. 9. 2019, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/milos-zeman-zofin-cina-hrib-pirati-zofin-ceska-republika-kulturni-spoluprace_1909252105_cha.

173 „Změňte přístup, nebo pocítíte újmu, varoval čínský velvyslanec Prahu. Petříčkovi se výhrůžky nelíbí,” ČT24, 9. 10. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/regiony/2946251-zmente-pristup-nebo-pocitite-ujmu-varoval-cinsky-velvyslanec-prahu>.

174 „Peking vypověděl partnerskou smlouvu. Maximálně k nám přijede méně jednodenních turistů, zní z Prahy,” <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2947160-pekings-vypovedel-partnerskou-smlouvu-s-prahou-uviedla-cinska-ambasada>.

175 „Čína chtěla zamezit vystoupení dalajlamy v Česku, ministerstvo odmítlo,” ČT24, 21. 3. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1730815-cina-chtela-zamezit-vystoupeni-dalajlamy-v-cesku-ministerstvo-odmitlo>.

176 „Jak se rodilo prohlášení „Čtyř“ vůči Číně: Dalajlama odstartoval diplomatický tlak,” Hospodářské noviny, 21. 10. 2016, <https://archiv.ihned.cz/c1-65486320-jak-se-rodilo-prohlaseni-ctyr-vuci-cine-dalajlama-odstartoval-diplomaticky-tlak>.

177 „Zeman, Sobotka, Štěch a Hamáček se společným komuniké distancovali od setkání Hermana s dalajlámou,” Aktuálně, 18. 10. 2016, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/dalajlama-se-sesel-s-ministrem-kultury-i-jadernou-babou-media/r~c2054928951711e6bea5002590604f2e/>.

178 „Hamáček a Štěch se zlobí kvůli prohlášení čtyř. Mělo být tajné,” Echo24, 27. 10. 2016, <https://echo24.cz/a/w6pnM/hamacek-a-stech-se-zlobi-kuvli-prohlaseni-ctyr-melo-byt-tajne>.

179 „Čínské velvyslanectví: Dalajlama je exulant. V Česku prováděl protičínskou separatistickou činnost,” iROZHLAS, 21. 10. 2016, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cinske-velvyslanectvi-dalajlama-je-exulant-v-cesku-provadel-proticinskou-separatistickou-cinnost_201610210012_kolasovska.

180 „Čína od Česka očekává dodržení slibů. Vzkaz vazalům, komentují politici,” ČT24, 26. 10. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1944374-cina-od-ceska-ocekava-dodrzeni-slibu-vzkaz-vazalum-komentuji-politici>.

181 „Čínská velvyslankyně neumí vysvětlit zrušení Jurečkovy cesty. Nemá prý informace,” ČT24, 3. 11. 2016, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1949115-cinska-velvyslankyne-neumi-vysvetlit-zruseni-jureckovy-cesty-nema-pry-informace>.

7. Varování NÚKIB před Huawei

Po varování Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) před používáním softwaru i hardwaru čínských společností Huawei a ZTE vyvolala Čína zejména kvůli útoku na Huawei, jemuž Čína přikládá zásadní důležitost, vlnu nevole. Proti varování se zásadně ohradila jak firma Huawei, tak i čínská ambasáda, což nakonec vedlo ke společné schůzce čínského velvyslance Čang Ťien-mina s premiérem Babišem v prosinci 2018.¹⁸²

Čínské velvyslanectví následně na své facebookové stránce uvedlo, že Babiš na schůzce zdůraznil, že vyjádření NÚKIB není stanoviskem vlády a že velvyslanectví „bere na vědomí úsilí české vlády o nápravu příslušných chyb a doufá, že česká strana přijme účinná opatření, aby zabránila opakování podobných událostí“. Babiš pak jednání čínského velvyslance označil za neobvyklé a velice nestandardní a zdůraznil, že hrozbu vláda bere vážně.¹⁸³

O několik dní později pak Babiš dokonce prohlásil, že čínský velvyslanec lhal.¹⁸⁴ Velvyslanec si tak kvůli jeho výroky předvolal ministr zahraničí Tomáš Petříček, který velvyslanci takové jednání vyčetl a doporučil mu komentář ke schůzce stáhnout ze sociálních sítí, což se však nestalo.¹⁸⁵ S čínským velvyslancem se pak sešel i předseda Senátu Jaroslav Kubera, který uvedl, že čínský velvyslanec své jednání označil za chybu.¹⁸⁶

K celé kauze se pak v lednu 2019 vyjádřil i prezident Miloš Zeman, který prohlásil, že Čína kvůli varování před Huawei zrušila schůzku ministerstev zahraničí a odložila bez udání náhradního termínu jednání mezivládní komise pro ekonomickou spolupráci.¹⁸⁷ Zároveň se následně sám sešel s čínským velvyslancem a zástupci firmy Huawei, s nimiž celou záležitost řešil.¹⁸⁸ Se zástupcem Huawei, konkrétně jejím předsedou představenstva, se pak sešel i sám premiér Babiš, a to na Světovém ekonomickém fóru v Davosu.¹⁸⁹ Několik týdnů po setkání pak Huawei pohrozil České republice mezinárodní arbitráží, pokud varování před Huawei neupraví nebo nezruší, což však NÚKIB neudělal.¹⁹⁰

8. Cesta na Tchaj-wan

Záměr zesnulého předsedy Senátu Jaroslava Kubery navštívit Tchaj-wan Čína veřejně kritizovala od října 2019, kdy se i sám Kubera kvůli kritice sešel s čínským velvyslancem Čang Ťien-minem, aby následně veřejně oznámil, že s ním svou cestu nijak konzultovat nehodlá.¹⁹¹ Po Kuberově listopadovém potvrzení cesty i přes varování prezidenta Miloše Zemana a premiéra Andreje Babiše pak Čína odložila plánované investiční

182 „Babiš se kvůli varování před Huawei sešel s čínským velvyslancem“, ČT24, 25. 12. 2018, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2689655-babis-se-kvuli-varovani-pred-huawei-sesel-s-cinsky-velvyslancem>.

183 „Babiš: Nevím, o čem čínský velvyslanec mluví. Vláda chybu neudělala, varování ohledně Huawei bereme vážně“, iROZHLAS, 27. 12. 2018, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/andrej-babis-huawei-cinsky-velvyslanec_1812271050_ogo.

184 „Je to lež a nesmysl!“ Babiš odmítl čínské prohlášení o společné schůzce k Huawei“, ČT24, 6. 1. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2697848-spor-o-huawei-pokracuje-podle-babise-cinsky-velvyslanec-o-spolecne-schuzce-lhal>.

185 „Petříček vyčetl čínskému velvyslanci, že komentoval schůzku s Babišem“, ČT24, 10. 1. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2702237-petricek-vycetl-cinske-velvyslanci-ze-komentoval-schuzku-s-babisem>.

186 „Čínský velvyslanec považuje komentář své schůzky s Babišem za chybu, říká Kubera“, ČT24, 10. 1. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2701718-cinsky-velvyslanec-povazuje-komentar-sve-schuzky-s-babisem-za-chybu-rika-kubera>.

187 „Zeman: Čína zrušila schůzku ministerstev zahraničí kvůli varování před Huawei“, E15, 17. 1. 2019, <https://www.e15.cz/domaci/zeman-cina-zrusila-schuzku-ministerstev-zahranici-kvuli-varovani-pred-huawei-1355485>.

188 „Čínský velvyslanec a zástupci Huawei přišli na Hrad. Podle Ovčáčka kvůli investicím i bezpečnosti“, ČT24, 31. 1. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2721824-cinsky-velvyslanec-a-zastupci-huawei-prisli-na-hrad-podle-ovcacka-kvuli-investicim-i>.

189 „Babiš jednal v Davosu se šéfem Huawei. Firma otevře v Bruselu centrum pro kybernetickou bezpečnost“, ČT24, 25. 1. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2716085-babis-jednal-v-davosu-se-sefem-huawei-firma-otevre-v-bruselu-centrum-pro>.

190 „Technologie čínské firmy Huawei bezpečnostním rizikem jsou, trvá kybernetický úřad na svém“, ČT24, 14. 2. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2734442-technologie-cinske-firmy-huawei-bezpecnostnim-rizikem-jsou-trva-kyberneticky-urad>.

191 „Kubera: Když se rozhodnu jet na Tchaj-wan, nebudu se ptát čínského velvyslance“, ČT24, 31. 10. 2019, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2963966-kubera-kdyz-se-rozhodnu-jet-na-tchaj-wan-nebudu-se-ptat-cinskeho-velvyslance>.

fórum.¹⁹²

Během své schůzky s prezidentem Milošem Zemanem 14. ledna 2020 obdržel Kubera výhrůžný dopis od čínské ambasády, který si u ní objednal hradní kancléř Vratislav Mynář.¹⁹³ Čínský dopis pak kancelář prezidenta podpořila i vlastním přípisem.¹⁹⁴ Tři dny před svou smrtí se pak Kubera na oslavách nového čínského roku neplánovaně sešel s čínským velvyslancem, který o schůzku požádal.¹⁹⁵

Kuberovu naplánovanou cestu na Tchaj-wan nicméně uskutečnil jeho nástupce v pozici předsedy Senátu Miloš Vystrčil, který se však hned po potvrzení cesty musel stejně jako Kubera vypořádávat s čínským tlakem. V den jeho potvrzení cesty v červnu 2020 Čína cestu označila za otevřenou podporu separatistických sil, která podryje politické základy budoucí spolupráce mezi Čínou a Českou republikou.¹⁹⁶ Tlak se pak vystupňoval těsně po Vystrčilově odletu na Tchaj-wan, kdy čínský ministr zahraničí Wang I mj. prohlásil, že Čína přiměje Vystrčila za jeho cestu na Tchaj-wan zaplatit vysokou cenu.¹⁹⁷ Po další kritice pak Čína nakonec přistoupila k zákazu vstupu všem členům delegace na Tchaj-wan na své území.¹⁹⁸

9. Čínský vliv na Univerzitě Karlově

Stejně jako v mnoha dalších státech se i v České republice snažila Čína prosadit svůj vliv skrz své instituce přidružené k univerzitám. V případě České republiky šlo o Česko-čínské centrum Univerzity Karlovy, které vzniklo v roce 2016 a které bylo financováno především z peněz čínských účastníků letní školy, kterou pro ně UK minimálně dva roky organizovala. Samotný rektorát na fungování přispěl jen několika stovkami tisíc.¹⁹⁹ Hlavní činností centra bylo pořádání každoročních konferencí, kterých se účastnil třeba čínský velvyslanec v Praze Čang Tien-min, provozovatel pro-čínského serveru Sinoskop Vít Vojta nebo europoslanec Jan Zahradil, který stojí v čele Skupiny přátelství mezi EU a Čínou.²⁰⁰

Pořádání konferencí měl na starost převážně tajemník Česko-čínského centra Miloš Balabán, jenž mimo to také vedl výzkumné Středisko bezpečnostní politiky, které akci spolupřádalo, a byl zakladatelem firmy s absolutně totožným jménem – Středisko bezpečnostní politiky s.r.o. Ta si pak dle zjištění Aktuálně nechávala od čínské ambasády za pořádání výroční česko-čínské konference proplatit faktury za více než 1,2 milionu korun.²⁰¹

Po tomto odhalení ze strany serveru Aktuálně v říjnu 2019 Balabán, který je zároveň předsedou odborné komisi ČSSD pro obranu, ze svých funkcí na Univerzitě Karlově rezignoval. K lednu pak na UK skončil i

192 „Čína odložila česko-čínské obchodní fórum. Důvodem je chování Kubery a Hřiba, oznámil Mynář“, Hospodářské noviny, 2. 12. 2019, <https://domaci.ihned.cz/c1-66687480-cina-odlozila-cesko-cinske-obchodni-forum-duvodem-je-kuberova-cesta-na-tchaj-wan-a-chovani-hriba>.

193 „Jak vznikl výhrůžný dopis Kuberovi: U čínské ambasády ho objednal hradní kancléř Mynář“, Deník N. 30. 3. 2020, <https://denikn.cz/329631/jak-vznikl-vyhruzny-dopis-kuberovi-u-cinske-ambasady-ho-objednal-hradni-kancler-mynar/>.

194 „Za návštěvu Tchaj-wanu budete platit.“ Kubera si z Hradu přinesl výhrůžky od Číny, Aktuálně, 19. 2. 2020, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-navstevu-tchaj-wanu-budete-platit-kubera-si-z-hradu-prine/r~3602b9ba51a711ea5e40cc47ab5f122/>.

195 „Dcera Jaroslava Kubery Vendula: Maminka umožnila tátovi, aby mohl žít svůj sen“, Deník.cz, 8. 3. 2020, <https://www.denik.cz/regiony/dcera-jaroslava-kubery-vendula-maminka-umoznila-tatovi-aby-mohl-zit-svuj-sen-20200307.html>.

196 „Čínská ambasáda: Cesta Vystrčila na Tchaj-wan podryje budoucí spolupráci mezi Čínou a Českem“, 9. 6. 2020, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/navsteva-tchaj-wanu-milos-vystrcil-vyjadreni-cinske-ambasady_2006091749_vtk.

197 „Čínský ministr zahraničí vyhrožuje Vystrčilovi kvůli Tchaj-wanu. Ministr Petříček si předvolá velvyslance“, iROZHLAS, 31. 8. 2020, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/vystrcil-senat-cina-vyjadreni-cinskeho-ministra-zahranici-tchaj-wan_2008310647_vtk.

198 „Čína trestá členy senátní delegace za Tchaj-wan. Zakáže jim vstup na své území“, iROZHLAS, 10. 9. 2020, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/cina-vystrcil-tchaj-wan-zakaz-vstupu-delegace_2009101734_onz.

199 „Čínská ambasádatajně financovala i předmětna univerzitě ovýhodách Hedvábné stezky“, Aktuálně, 29. 10. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cinska-ambasada-tajne-poslala-penize-i-na-predmet-uk-o-vyhod/r~7fa1adb8f71311e9b1410cc47ab5f122/>.

200 „Konference, které pořádá rektor UK Zima, platila skrytě statisíci čínská ambasáda“, Aktuálně, 25. 10. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/konferenci-uk-platila-cina-stredisko-bezpecnostni-politiky/r~79c2b80ef4b311e9858fac1f6b220ee8/>.

201 „Konference, které pořádá rektor UK Zima, platila skrytě statisíci čínská ambasáda“, Aktuálně, 25. 10. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/konferenci-uk-platila-cina-stredisko-bezpecnostni-politiky/r~79c2b80ef4b311e9858fac1f6b220ee8/>.

Libor Stejskal a Mirka Kortusová, kteří se v Balabánově firmě také angažovali.²⁰² Na UK nicméně dál působí spolujednatel Balabánovy firmy Jan Ludvík, který od ministra vnitra obdržel grant ve výši 4,3 milionu na projekt, ve kterém se měl zabývat tím, jak výzkumné instituce ochránit před cizími mocnostmi.²⁰³

Mimo konferencí Česko-čínského centra Čína v rámci Univerzity Karlovy financovala i předmět nazvaný Nová hedvábná stezka: čínský globální projekt, jehož náplní bylo dle sinologů působících na UK opakování čínské propagandy a jehož garantem byl právě Miloš Balabán. Nejúspěšnější studenti kurzu dostali od Balabána pozvánku na účast na osmidenčním zájezdu do Číny, který v tomto případě kompletně financovala čínská ambasáda.²⁰⁴

10. Kampaň Home Creditu na podporu Číny

Krátce po rozkrytí čínského vlivu na UK Aktuálně v prosinci 2019 upozornilo i na pro-čínskou kampaň úvěrové firmy Home Credit miliardáře Petra Kellnera. Jeho firma si totiž najala PR agenturu C&B Reputation Management, jež vytvořila síť lidí píšících pozitivní články o Číně, kteří je následně publikovali třeba na pro-čínském serveru Sinoskop nebo na portálu Info.cz. Jeho jednatelem je totiž Tomáš Jirsa, který je také většinovým vlastníkem zmíněné agentury C&B Reputation Management. Ta stála i přímo za zrodem a činností serveru Sinoskop – financovala ho, spravovala jeho sociální síť nebo editovala a upravovala příspěvky všech autorů, kteří na Sinoskopu publikovali.²⁰⁵

Kromě toho pak agentura stála i za přípravou konference „Česko a Čína – příležitosti a limity“, oficiálně uspořádanou poslancem za ODS Janem Skopecem nebo monitorováním senátora Pavla Fischera, který je vůči Číně silně kritický. V rámci chystaného rozhovoru Pavla Fischera v XTV s jeho moderátorem Lubošem Xaverem Veselým, ke kterému však nedošlo, C&B Reputation Management připravila pro Veselého vhodné otázky pro rozhovor. Stejně tak to učinila i pro rozhovor Veselého s oficiálním zakladatelem a hlavním autorem Sinoskopu Vitem Vojtou, který se uskutečnil.²⁰⁶

Zároveň C&B Reputation Management připravilo i kritické komentáře vůči protičínské politice pražského primátora Zdeňka Hřiba pro opoziční politiky Patrika Nachera a Ivana Pilného, kteří se vymezovali proti Hřibově postupu v záležitosti partnerské smlouvy s Pekingem. Nacher následně připustil, že mu C&B spravuje sociální síť, za což agentuře údajně sám platí. Doklady o tom však zveřejnit nechtěl.²⁰⁷

11. Nákup zdravotnických potřeb z Číny

Ve snaze získat co nejvíce zdravotnických pomůcek na pomoc proti začínající pandemii koronaviru, kterou Čína rozpoutala, začalo její velvyslanectví společně s čínskými zpravodajskými službami na konci ledna v ČR organizovat hromadné skupování zdravotnického materiálu. Hlavním organizátorem těchto aktivit byl Čou Ling-tien, který vede největší krajanský spolek Číňanů v Česku a zároveň provozuje on-line médium Prague Chinese Times, a Cung Wej-jung, jenž je předsedou Českého sdružení čínské mládeže.²⁰⁸

202 „Karlova univerzita propustila akademiky, které platila za konference čínská ambasáda,“ Aktuálně, 5. 11. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/karlova-univerzita-propustila-akademiky-cina/r~0e3b078affd511e9b1410cc47ab5f122/>.

203 „Experta ČSSD na obranu platila čínská ambasáda. Stojíme za ním, zní ze strany,“ Aktuálně, 12. 11. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/univerzita-karlova-vazby-milos-balaban/r~5dc6cc54017811eab259ac1f6b220ee8/>.

204 „Čínská ambasáda tajně financovala i předmět na univerzitě o výhodách Hedvábné stezky,“ Aktuálně, 29. 10. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cinska-ambasada-tajne-poslala-penize-i-na-predmet-uk-o-vyhod/r~7fa1adb8f71311e9b1410cc47ab5f122/>.

205 „Kellnerův Home Credit platil kampaň na podporu rudé Číny. Využil experty i novináře,“ Aktuálně, 10. 12. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/home-credit-ppf-kampan-cina-pr-agentura-cb/r~5f0774e01a6111ea8d520cc47ab5f122/>.

206 „Kritici Číny v hledáčku Kellnerova Home Creditu. Tajně platil i monitoring senátora,“ Aktuálně, 11. 12. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/kritici-ciny-v-hledacku-kellnerova-home-credit-tajne-platil/r~dc0e28241a8111eaa24cac1f6b220ee8/>.

207 „Kritici Číny v hledáčku Kellnerova Home Creditu. Tajně platil i monitoring senátora,“ Aktuálně, 11. 12. 2019, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/kritici-ciny-v-hledacku-kellnerova-home-credit-tajne-platil/r~dc0e28241a8111eaa24cac1f6b220ee8/>.

208 „Čínská ambasáda skupovala v Česku respirátory a posílala je domů, varovala BIS,“ Aktuálně, 24. 3. 2020, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cinska-ambasada-skupovala-v-cesku-respiratory-a-posilala-je/r~e9a4e5746ddb11eaa25cac1f6b220ee8/>.

Další české zásoby zdravotnických pomůcek zmizely v Číně poté, co premiér Andrej Babiš podlehnul kritice, a nakonec vyhověl žádosti čínské ambasády o humanitární pomoc, která do Číny následně putovala 13. 2. a 1. 3. 2020.^{209, 210}

Sháněním chybějících zdravotnických pomůcek pak premiér Andrej Babiš v březnu pověřil ministra vnitra Jana Hamáčka kvůli jeho „nadstandardním vztahům“ s Čínou. Ten si na pomoc při shánění zdravotnických pomůcek v Číně přizval předsedu Smíšené česko-čínské komory vzájemné spolupráce Jaroslava Tvrdíka.²¹¹ Krátce na to premiér Babiš při získání povolení pro nákup pomůcek v Číně ocenil efektivní práci ČLR v prevenci a kontrole epidemie a zdůraznil čínský úspěch, konkrétně slovy „Čína to zkrátka zvládla. Zvládla to a má obrovské zkušenosti“.²¹²

Letadla se zdravotnickými pomůckami z Číny na letišti 18. 3. 2020 nejprve vítal ministr obrany Lubomír Metnar, ministr vnitra Jan Hamáček a ministr zdravotnictví Adam Vojtěch.²¹³ O dva dny později pak další letadlo ve společnosti čínského velvyslance vítal přímo premiér Babiš, ministryně financí Schillerová a opět ministr vnitra Jan Hamáček.²¹⁴

Za čínskou pomoc vysloveně poděkoval Miloš Zeman, který prohlásil, že jako jediná pomohla v době epidemie.²¹⁵ O měsíc později se hradní kancléř Vratislav Mynář přímo setkal s čínským velvyslancem Čang Ťien-minem, poděkoval mu za pomoc při nákupu zdravotnických pomůcek a předal mu dar.²¹⁶ Část od Číny dovezeného vybavení jako rychlotesty a respirátory přitom byla nekvalitní nebo neměla (dostatečné) certifikáty kvality.^{217, 218, 219}

Pomoc s chybějícími pomůckami ČR v březnu poskytla i skupina PPF miliardáře Petra Kellnera, která České republice darovala 120 tun zdravotnického materiálu.²²⁰ V dubnu darem poskytl zdravotní materiál a plicní ventilátory i Tchaj-wan, na což si následně u české vlády postěžoval čínský velvyslanec Čang Ťien-min.²²¹

209 „Roušky, respirátory i dezinfekce. Česko pošle do Wu-chanu 4,5 tuny pomoci“, iDNES, 13. 2. 2020, https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/ministerstvo-zahranici-tomas-petricek-humanitarni-pomoc-cina-rousky.A200213_102412_domaci_chtl.

210 „780 tisíc párů rukavic, 43 tisíc respirátorů. Z Prahy odletěl speciál se zdravotnickým materiálem pro Čínu“, iROZHLAS, 1. 3. 2020, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/respirator-cina-letadlo-koronavirus-humanitarni-pomoc_2003010647_dok.

211 „Hamáček s Tvrdíkem ukázali účty za Čínu. Nemáme co tajit, tvrdí shodně“, Aktuálně, 6. 5. 2020, <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/hamacek-s-tvrdikem-ukazali-ucty-za-cinu-nemame-co-tajit-tvrdi/r~2be003168f6411eab0f60cc47ab5f122/>.

212 „Tisková konference po jednání vlády, 16. března 2020“, Vláda České republiky, 16. 3. 2020, <https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/tiskova-konference-po-jednani-vlady--16--brezna-2020-180384/>.

213 „V Praze přistál vojenský speciál. Z Číny přivezl tisíce rychlotestů na koronavirus“, Deník.cz, 18. 3. 2020, https://www.denik.cz/z_domova/rychlotesty-koronavirus-letiste-20200318.html.

214 „Vláda na letišti vítala respirátory. Po sobotě budeme z nejhoršího venku, tvrdí Hamáček“, Echo24, 20. 3. 2020, <https://echo24.cz/a/SKujd/vlada-na-letisti-vitala-respiratory-po-sobote-budeme-z-nejhorsiho-venku-tvrdi-hamacek>.

215 „Prezident Zeman v projevu vyzval k odvaze. Poděkoval Číně za pomoc a ocenil dobrovolníky“, ČT24, 19. 3. 2020, <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3064712-prezident-zeman-v-projevu-vyzval-k-odvaze-podekoval-cine-za-pomoc-a-ocenil>.

216 „Mynář poděkoval Číně za pomoc s koronavirem, sešel se s velvyslancem“, iDNES, 16. 4. 2020, https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/koronavirus-cina-ochranna-pomucky-velvyslanec-podekovani.A200416_152728_domaci_aug.

217 „Respirátory, které netěsní. Podezření se potvrdilo v laboratoři“, 30. 4. 2020, Seznam, <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/respiratory-ktere-netesni-podezreni-se-potvrdilo-v-laboratori-102659>.

218 „Koronavirus: Bratrstvo červených svetrů nakupuje čínské respirátory“, 29. 4. 2020, Investigace.cz, <https://www.investigace.cz/bratrstvo-cervenyh-svetru-nakupuje-cinske-respiratory/>.

219 „Rychlotesty na koronavirus z Číny mají podle krajské hygieničky chybovost až 80 procent“, iROZHLAS, 23. 3. 2020, https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ostrava-rychlotesty-koronavirus_2003231414_sot.

220 „PPF nabídla státu bezplatně 120 tun zdravotnických pomůcek na pomoc v boji s koronavirem“, PPF, 15. 3. 2020, <https://www.ppf.eu/cs/press-releases/ppf-nabidla-statu-bezplatne-120-tun-zdravotnickych-pomucek-na-pomoc-v-boji-s-koronavirem>.

221 „Čína protestuje, že Česko přijímá darované roušky z Tchaj-wanu. Nejspíš máme umřít.“ Forum 24, 20. 4. 2020, <https://www.forum24.cz/cina-protestuje-ze-cesko-prijimame-darovane-rousky-z-tchaj-wanu-nejspis-mame-umrit/>.

3. KAPITOLA #3: SHRNUÍ GEOPOLITICKÉ SITUACE ČESKÉ REPUBLIKY A OČEKÁVANÝCH HLAVNÍCH ROZHODNUTÍ BUDOUCÍ ČESKÉ VLÁDY PO ROCE 2021

Hlavní otázka: Jak bude vypadat a jak se bude proměňovat Západ (USA a Evropa) z hlediska zajištění bezpečnosti ČR v následujících letech?

A. Charakteristiky Západu: trendy a faktory

1. USA

- i. **Dominantní zájem o Čínu** jakožto hlavního globálního strategického soupeře v 21. století.
- ii. **Doktrinální přechod ke konfrontační strategii s nepřáteli** (Čína, Rusko, Írán, Severní Korea), konec období engagementu s nepřáteli.
- iii. **Pokračující nespokojenost části nižší střední třídy** s liberálním světovým řádem (globalizace, volný obchod, imigrace). **Pokračující vnitřní polarizace** a absence převažujícího normativního konsensu v přístupu k zahraniční politice.
- iv. **Zhoršující se negativní zpětná vazba z Evropy**, kde některé západoevropské státy nesdílejí důrazný americký přístup vůči ruské, čínské a íránské hrozbě.
- v. **Marginalizace normativního přístupu k NATO:** Většina evropských států nebude plnit závazky v obranných výdajích, rozcházení některých zájmů a priorit USA a Evropy, snižující se americká vojenská přítomnost v určitých částech světa.
- vi. Silné obchodní vztahy s Evropou, zvyšující se export z USA ropy a plynu do Evropy.

2. Německo

- i. **Posilování mýtu německé nebo evropské „neutrality“** mezi USA, Ruskem a Čínou = v porovnání se středo-východní Evropou měkčí přístup vůči Rusku a Číně. Vnitřní diskuse o pozici německého průmyslu vůči Číně: appeasement versus decoupling.
- ii. V post-merkelovské éře **snižující se zájem o unijně se neintegrující středo-východní Evropu:** Spory mezi liberálnějším německým establishmentem (CDU, Zelení, SPD, FDP) a konzervativnější středovýchodní Evropou, spory v zelené a klimatické agendě, spory ohledně federalizačních tendencí EU, rozpory na liberálně-konzervativní hodnotové ose.

3. Polsko

- i. **Nadstranický konsenzus na ruské hrozbě a masivním budování obrany.**
- ii. Klesající polská důvěra v odhodlání západní Evropy bránit středovýchodní Evropu před ruskou hrozbou.
- iii. Silná vazba na USA geopoliticky a vojensky.

4. Západní Evropa: primárně Německo, Francie, Velká Británie

- i. Nastupující **ekonomická krize** po COVID-19.
- ii. **Pokračující nespokojenost části nižší střední třídy** s liberálním světovým řádem (globalizace, volný obchod, imigrace, integrace muslimů).
- iii. Čína využívá částečně existující a částečně percepční ekonomické závislosti a bude vynucovat submisivitu a slabou reakci Evropy a konfrontaci USA-Čína.

- iv. Celkový důsledek = **reorientace západní Evropy dovnitř a na Jih**, tj. Afrika, minimální kapacity na východ vůči ruské hrozbě.
- v. Nástup dominance zelené agendy s přesahy do energetiky.

B. Megatrendy pro Západ

1. Reorientace USA z Evropy do Asie
2. Reorientace západní Evropy dovnitř a na jih, zejména do Afriky
3. Pokračující zahraničně-politická neakceschopnost EU
4. Rostoucí politické rozpory mezi státy Západu
5. Evropský nástup zelené agendy do horizontálních politik
6. Post-COVID ekonomická krize
7. Agresivní nástup Číny vůči Evropě

C. Nepřátelé Západu

1. Rusko: Vnitřní přitvrzování a rostoucí externí agresivita

- i. Zesílená snaha Putina **upevnit moc, a to skrze pokračující prorůstání FSB** do všech sfér života. Putin bude ještě více dominovat, což ale bude snižovat jeho společenskou akceptovatelnost. Ekonomická centralizace moci, ovládání ekonomiky skrze své blízké a disciplinovaně oligarchy. Potlačování malého a středního stavu.
- ii. Narůstající **sociální problémy v případě dalšího poklesu příjmů z exportu energetických surovin**: sociální politika (důchodová reforma), zdravotnictví, nedostatek státních investic do občanské infrastruktury. Finance ale stále budou na armádu a obranný komplex. Lze očekávat hledání „vypouštěcího“ ventilu v případě rostoucí nespokojenosti obyvatel. Domácí nepřátelé „došli“, takže pravděpodobně se jen zvýší vnější agresivní chování Ruska. Bude docházet k odchodu mladých lidí z Ruska a k pokračujícímu stárnutí a vymírání populace, což samo o sobě je pro Putinův režim spíše výhoda, jelikož se snižuje revoluční potenciál.
- iii. Pokračující ruské snahy rozbít vnitřní soudržnost a jednotu EU. Rusko bude dál vytlačováno na východě Čínou, která si bude zajišťovat ruskými ústupky přístup ke strategickým surovinami nezbytným pro svou ekonomiku.

2. Čína: počátek systémové konfrontace vůči liberálním demokraciím

- i. Vnitřní přitvrzování režimu během vlády prezidenta Xi: Rezignace na lidskoprávní a mezinárodní závazky, zakleknutí na západní firmy v Číně povede k urychlení decouplingu
- ii. Post-COVID ekonomická krize a konfrontace s USA povede k eskalaci:
  - a. Eskalující globální kampaň proti Tchaj-wanu.
  - b. Tvrdé využívání koalice faktických kolonií Číny globálně.
  - c. Agresivní globální čínský nátlak na témata 5G a lidská práva.
  - d. Využívání elite capture a vydíracích pák v Evropě s cílem krátkodobých vlivových zisků.

D. Důsledky pro rozhodování ČR:

Jak zajistit naši bezpečnost v situaci zvyšující se agresivity Ruska a Číny, zvyšující se fragmentace Západu a snižování jeho zájmu o středovýchodní Evropu?

Hlavní úkoly pro budoucí českou vládu v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky:

1. Budovat úzká **strategická spojení**, která zajišťují suverenitu České republiky:
  - i. s USA na tématu geopolitické obrany před agresivní Čínou a Ruskem;
  - ii. s Německem na ekonomických vazbách a kvůli evropskému rozhodování o vztahu k Číně;
  - iii. s Polskem a s baltskými státy, jelikož skrze ně existuje silná vazba na USA v Evropě a fakticky působí jako vojenský obranný štít proti agresivnímu Rusku.
2. **Zabránit rozhodnutím, která by zvýšila závislost ČR** na nepřátelských režimech:
  - i. Nedovolit účast ruských státních firem na stavbě nových českých jaderných bloků.
  - ii. Nedovolit účast čínských firem s vazbami na čínský stát v telekomunikačních sítích páté generace.
  - iii. Vyhodnotit dnešní úroveň závislosti ČR na Rusku a na Číně a tuto závislost cíleně snižovat, aby nemohla být využita jako vydírací páka vůči suverenitě rozhodování ČR.

4. KAPITOLA #4: NÁVRH KROKŮ PRO BUDOUCÍ ČESKOU VLÁDU PROTI NEPŘÁTELSKÉMU RUSKÉMU A ČÍNSKÉMU VLIVU

Zahraniční bezpečnostní politika

- **OPATŘENÍ #1:** Přijmout českou verzi zákona o lidskoprávních sankcích (Magnitsky Act) a zařazovat na seznam cizinců se zákazem vstupu do ČR a EU například ty občany Ruské federace a Čínské lidové republiky, kteří nesou odpovědnost za závažné porušování základních lidských práv a významné porušování mezinárodního práva vůči ČR a jejím spojencům.
- **OPATŘENÍ #2:** Trvale udržet pozici ČR jako státu otevřeně a principiálně prosazujícího dodržování lidských práv. Budovat pozici ČR jako vedoucího evropského kritika vůči zločinům páchaných Čínskou lidovou republikou na etniku Ujgurů. Z ČR systematicky budovat bezpečné místo pro osoby ohrožené autoritářskými státy z řad politických a občanských představitelů. Zvýšit rozpočet programu tranziční spolupráce a rozšířit podporu občanských skupin upozorňujících na zločiny autoritářských režimů, jako je Ruská federace, Čínská lidová republika nebo Íránská islámská republika. Připojit ČR ke společným pozicím demokratických států, které kritizují masivní porušování lidských práv Čínskou lidovou republikou. Navýšit a veřejně deklarovat podporu ruskojazyčným nezávislým médiím a lidskoprávním nevládním organizacím.
- **OPATŘENÍ #3:** Aktivně zapojit ČR do Iniciativy tří moří jako geopolitické platformy mezi USA a středovýchodní Evropou, finančně se zapojit do Investičního fondu Iniciativy tří moří s cílem zlepšit českou infrastrukturu z pohledu vojenské mobility. V oblasti digitální infrastruktury je českým zájmem podpořit snahy v rámci Clean Network Initiative o snížení závislosti na čínských technologiích, které budou navázány na Investiční fond Iniciativy tří moří.
- **OPATŘENÍ #4:** Zásadně snížit přebujelé množství akreditovaných pracovníků ruské diplomacie v ČR, kteří vykonávají nepřátelské zpravodajské operace proti zájmům ČR a našich spojenců. Pokud s tím nebude Ruská federace souhlasit, pak by vláda měla po koordinaci se spojenci vyhostit veškerý ruský diplomatický personál na českém území kromě velvyslance a poté začít vzájemné diplomatické zastoupení navyšovat na principu parity.
- **OPATŘENÍ #5:** Iniciovat snahu o zpřísnění sankcí EU proti Ruské federaci za pokračující agresi v Ukrajině. Nové sankce by měly cílit na konkrétní osoby odpovědné za tyto agresivní činy a dále na představitele a organizátory ruských dezinformačních aktivit zaměřených proti ČR a jejím spojencům.
- **OPATŘENÍ #6:** Okamžitě vystoupit z Mezinárodní investiční banky a Mezinárodní banky hospodářské spolupráce, které jsou využívány ruskými zpravodajskými službami a podporují netransparentní projekty s politickou motivací.
- **OPATŘENÍ #7:** Cíleně budovat pozici ČR jako nepřátelštějšího státu vůči Tchaj-wanu v Evropě, což je z pohledu ČR nejen principiální postoj, ale také geopoliticky a ekonomicky promyšlený tah. Česká strana by měla iniciovat setkání náměstků ministrů zahraničí a obrany ČR a Tchaj-wanu, kteří by měli prodiskutovat například společné zkušenosti s čínským diplomatickým nátlakem. Podobné návštěvy vysokých představitelů Tchaj-wanu by měla česká strana iniciovat a vítat.
- **OPATŘENÍ #8:** ČR by se měla přestat účastnit čínského formátu 17+1 sloužícího k prosazování geopolitického vlivového projektu Pás a stezka, jelikož tato forma spolupráce ČR nepřináší strategické výhody, pouze zvyšuje možnosti nátlaku Čínské lidové republiky vůči ČR. ČR by naopak měla iniciovat konzultace s evropskými státy bez čínské účasti o tom, jak se nejefektivněji bránit čínskému nátlaku v různých agendách.

- **OPATŘENÍ #9:** Inicievat zavedení sankcí EU proti konkrétním představitelům Čínské lidové republiky, která se pokouší agresivními nátlakovými metodami vynutit změny postojů ČR a některých našich spojenců. Toto nepřijatelné jednání bylo prozatím ponecháno bez citelné reakce evropských států, což je dlouhodobě neudržitelný postup, jelikož Čínská lidová republika vidí, že si agresivní jednání může beztrestně dovolit proti menším evropským státům, jako je ČR nebo Švédsko. Cílem by mělo být zastavení obchodních rozhovorů mezi EU a Čínskou lidovou republikou, dokud od nepřijatelných agresivních metod neupustí.
- **OPATŘENÍ #10:** V rámci regulace vývozu zboží dvojího užití by ČR měla zpřísnit pravidla a praktiky při vývozu sledovacích technologií.
- **OPATŘENÍ #11:** Vést systematickou diplomatickou kampaň spolu se spojenci s cílem redukovat snahy o nepřátelské pronikání a ovládnutí institucí OSN Čínskou lidovou republikou, jejíž vize systému globálního vládnutí je v naprostém rozporu se zájmy ČR.
- **OPATŘENÍ #12:** Podporovat fungování East Strategic Communications Task Force v rámci ESVA vysláním českých národních expertů a finančních zdrojů, požadovat založení obdobného expertního týmu zabývajícího se vlivovými a dezinformačními operacemi původem z Čínské lidové republiky.
- **OPATŘENÍ #13:** ČR by měla vyhodnotit dosavadní skandály s udělováním víz pro prominenty autoritářských režimů (například Íránu nebo Sýrie) a vyvodit z těchto selhání personální a systémové důsledky, aby se tyto incidenty již neopakovaly.
- **OPATŘENÍ #14:** Na ruské představitele vedoucí „vyšetřování“ českých lokálních politiků by měly být uvaleny personální sankce, a to tak, že jim bude zakázán vstup na území Schengenského prostoru. Jde o symbolický krok, kterým česká strana dá jasně najevo, že toto smyšlené nátlakové „vyšetřování“ českých politiků považuje za naprosto nepřijatelné.
- **OPATŘENÍ #15:** Zahájit meziministerské konzultace a koordinace postupu s Polskem, Velkou Británií, Ukrajinou, skandinávskými zeměmi a baltskými spojenci, jelikož s těmito stejně smýšlejícími státy je možné realisticky koordinovat postup proti ruským nátlakovým snahám a ruské snaze manipulovat interpretaci dějin a historii využívat jako instrument zahraničněpolitického a hybridního boje. Spolu s Vojenským historickým ústavem a Ústavem pro studium totalitních režimů by měla česká diplomacie iniciovat rozsáhlou vysvětlovací kampaň, která se věnuje klíčovým momentům české moderní historie, které jsou ruskou stranou manipulovány. V rámci boje s přepisováním historie komunikačně a materiálně podpořit Muzeum paměti 20. století, kde by kromě Koněvovy sochy měly stát další adekvátní exponáty. Podpořit přejmenovávání ulic a připomínat zločiny sovětského státu na československých občanech a ruské emigraci včetně únosů stovek lidí z československého území. Inicievat převezení hrobů a památníků československých legionářů na české území. Po polském vzoru na ministerstvu zahraničí zřídit post zmocněnce pro otázky politiky historické paměti.
- **OPATŘENÍ #16:** Ministerstvo zahraničí a ministerstvo průmyslu by mělo provést zpětné vyhodnocení dosavadní české státní politiky podpory expertů skrze státní finanční garance a půjčky do autoritářských států tak, aby nedocházelo k dlouhodobému neefektivnímu financování rizikových projektů z veřejných zdrojů. Podnikatelé mají plné právo obchodovat v autoritářských státech, ale čeští daňoví poplatníci by neměli dotovat jejich špatné kalkulace rizik.

Mezinárodní obranná politika

- **OPATŘENÍ #17:** Představit skutečně realistický plán, jak ČR dosáhne 2 % HPD výdajů na obranu do roku 2024, jak se český stát vůči svým spojencům zavázal. Po polském vzoru přijmout zákon, který by vyšší obranných výdajů garantoval.
- **OPATŘENÍ #18:** Politicky a finančně podporovat permanentní umístění větších aliančních sil na území

Polska a baltských států a zvýšit účast Armády ČR v těchto zemích východního křídla NATO.

- **OPATŘENÍ #19:** Navýšit českou podporu Ukrajině a Gruzii v oblasti budování stability těchto zemí a jejich schopnosti se bránit probíhající ruské agresi na jejich území. Zachovat a rozšířit program české podpory veteránů ozbrojených sil Ukrajiny, kteří se mohou na českém území léčit a rehabilitovat. Podpořit tyto státy vývozem zbraní, bezpečnostní a obrannou spoluprací tam, kde to bude z pohledu českých schopností a zájmů dávat smysl. ČR by měla aktivně sdílet své zkušenosti s čelením hybridním a kybernetickým hrozbám. ČR by měla s Ukrajinou a Gruzii zvážit pravidelná vojenská cvičení nebo vyslání českých instruktorů s konkrétní specializací. Pokud dojde k plánování americké vojenské přítomnosti v Gruzii, ČR by se měla bilaterálně přidat.
- **OPATŘENÍ #20:** Navázat bezpečnostní a obrannou spolupráci s Tchaj-wanem, jehož zkušenosti s agresivním jednáním Čínské lidové republiky jsou pro ČR důležitým zdrojem informací o této hrozbě. Podpořit Tchaj-wan vývozem zbraní a obrannou spoluprací tam, kde to bude z pohledu českých schopností a zájmů dávat smysl.

Vnitřní bezpečnost

- **OPATŘENÍ #21:** Na Úřadu vlády zřídit po britském vzoru pozici státního tajemníka pro národní bezpečnost, který bude hlavním bezpečnostním poradcem předsedy vlády a bude mít koordinační roli vůči dalším aktérům bezpečnostní politiky státu. Pod ním by měla existovat sekce zahrnující experty z jednotlivých bezpečnostních institucí, kteří budou tvořit expertní personál Bezpečnostní rady státu.
- **OPATŘENÍ #22:** Provést vyhodnocení míry ekonomické závislosti a díky tomu i vydíratelnosti ČR jako státu nepřátelskými režimy a systematicky stanovit postup snižování takových závislostí v jednotlivých oblastech.
- **OPATŘENÍ #23:** Rozhodnout v souladu s doporučeními českých bezpečnostních institucí, že se na stavbě nových českých jaderných bloků nebudou podílet čínské ani ruské státní firmy, protože představují bezpečnostní riziko.
- **OPATŘENÍ #24:** Iniciovat diskusi všech relevantních expertů a subjektů nad dlouhodobou vizí české energetiky, jejímž výsledkem bude několik realistických scénářů, které nebudou nahrávat pouze lobby konkrétních energetických sektorů, ale budou reflektovat dlouhodobé životní a strategické zájmy ČR.
- **OPATŘENÍ #25:** Zajistit řádné a včasné plnění všech úkolů z Akčního plánu Auditů národní bezpečnosti, a to i po jejich formálním vyhodnocení na jaře roku 2021. Jde například o vybudování systému strategické komunikace státu na jednotlivých resortech, jehož absence je během pandemické krize evidentní.
- **OPATŘENÍ #26:** Zahájit důkladné prověření ruských investic v ČR z hlediska původu peněz, včetně investic do nemovitostí.
- **OPATŘENÍ #27:** Vláda by měla každý rok připravovat zprávu obsahující návrhy opatření vůči jednotlivým problémům identifikovaných zpravodajskými službami.
- **OPATŘENÍ #28:** Zadat ministerstvu vnitra ve spolupráci se zpravodajskými službami, aby zavedly funkční systém školení o zpravodajských rizicích nejen pro české státní úředníky, ale také pro regionální úředníky, politiky regionální i celostátní a bezpečnostní složky, pro akademiky a obchodníky, kteří mají kontakty s rizikovými zeměmi, jako je Ruská federace nebo Čínská lidová republika, nebo do nich cestují. Méně rozsáhlá verze tohoto školení již probíhá, nicméně rozsah proškolení i množství proškolených osob v různých kategoriích je zatím nedostatečný.
- **OPATŘENÍ #29:** Vyhodnotit fungování ruských a čínských tzv. kulturních, novinářských, náboženských, krajanských a jiných organizací na českém území a po konzultacích přijmout postup proti jejich využívání ruskými a čínskými zpravodajskými službami a snahám o oslabování EU a NATO a ústavního pořádku ČR

jejich fungování v bezpečnostní a administrativní rovině.

- OPATŘENÍ #30: Vyhodnotit fungování organizací napojených na systém čínské Jednotné fronty na českém území a poskytnout vysokým školám konzultace bezpečnostního charakteru ohledně spolupráce s rizikovými čínskými protějšky. Zajistit dostatečné financování univerzitních programů zaměřených na vybranou regionální expertízu, aby univerzity nebyly nuceny hledat financování u totalitních režimů. V návaznosti na odhalení čínského vlivu na univerzitách zřídit pracovní skupinu mezi univerzitami a státními institucemi, která by po příkladu Austrálie připravila sérii doporučení pro ochranu české akademické sféry před nelegitimním zahraničním vlivem.
- OPATŘENÍ #31: Zavést systematickou strategii českého státu pro posilování loajality cizojazyčných menšin žijících na českém území vůči českému státu a také mít aktivní komunikační politiku směrem k této komunitě. Cíleně si v rámci ruskojazyčné komunity v ČR vybrat ty, kteří neslouží ruské vládě, a ty otevřeně podporovat a posilovat, například podporovat instituce, jako je Centrum Borise Němcova nebo Rádio Svoboda. Dbát na integraci a motivovat k aktivní znalosti češtiny.
- OPATŘENÍ #32: Iniciovat vyšetřovací komisi Poslanecké sněmovny ve směru rozkrytí nelegitimních ruských ekonomických vazeb v ČR, tedy například nákupů nemovitostí a firem s nejasnou majetkovou strukturou, před kterými varuje BIS. Iniciovat prověření majetku firem a osob s vazbami na Ruskou federaci působících na českém území.
- OPATŘENÍ #33: Světové zkušenosti ukazují, že řada univerzit není transparentní ohledně financování svých aktivit ze zdrojů autoritářských režimů. Vláda by měla zajistit povinnost českých vysokých škol, aby každý rok veřejně deklarovaly své příjmy ze zdrojů ze třetích zemí podle sjednocené metodiky na základě doporučení ministerstva školství a ministerstva vnitra.
- OPATŘENÍ #34: Rozhodnutím ministra financí zahájit systematické zacílení a posílení daňových kontrol na subjekty spjaté s významnými finančními toky z rizikových zemí mimo EU, které dlouhodobě nespolupracují s českými orgány činnými v trestním řízení a s daňovými orgány. Typicky se jedná o tzv. tvrdé offshore destinace či Ruskou federaci. Z pozice zahraničně-bezpečnostního vnímání je to důležité pro další znesnadnění zapojení toxického zahraničního kapitálu do podnikání v ČR a EU, vrstvení finančních transakcí a výsledné legalizace majetku prostřednictvím navazujícího legálního podnikání v ČR – typicky v oblasti nemovitostí.
- OPATŘENÍ #35: Rozhodnutím ministra financí zvýšit personální kapacity Finančního analytického útvaru. Aktuální kapacita FAÚ je plně vyčerpána, což znamená reálné přetížení jeho pracovníků při spolupráci s orgány činnými v trestním řízení, zpravodajskými službami i zahraničními partnery. Navýšení kapacity cca nízké desítky specialistů by mělo být znatelným impulsem pro zrychlení jejich práce a zároveň by to umožnilo posílení stávající dobře nastavené spolupráce se zahraničními partnery z EU a USA při vyhledávání a eliminaci podezřelých finančních a majetkových toků z Ruska, Ukrajiny, Ázerbájdžánu i dalších postsovětských zemí do ČR a EU. ČR v tomto ohledu reálně hrozí, že pokud nezvýší v tomto ohledu své úsilí, bude i nadále vnímána jako přívětivá, klidná a pro toxický finanční kapitál bezpečná EU destinace pro asset management oligarchů i státních aktérů, kteří tento toxický kapitál využívají např. i pro financování svých ideo-vlivových aktivit.
- OPATŘENÍ #36: Legislativně posílit pozici zpravodajských služeb a policie tak, aby bylo možné reálně zablokovat udělení povolení k trvalému nebo dlouhodobému pobytu na území ČR, pokud daná osoba systematicky jedná proti zájmům ČR.
- OPATŘENÍ #37: Zavést po vzoru Spojeného království legislativu obracející důkazní břemeno v případech zahraničních subjektů ze třetích zemí mimo EU při podezření na porušení zákona o legalizaci výnosů

z trestné činnosti.²²² Podezřelý subjekt by musel sám prokázat legálnost nabytí majetku. V případě neprokázání by byl majetek zatížen vysokou sankční daní. Inspirovat se švýcarskou či italskou právní praxí, kde právní úprava i judikatura dospěla k závěru, že není třeba vždy ve všech případech prokázat zdrojový trestný čin. Problémem totiž často je prokázání zdrojového trestného činu, z kterého finance pocházejí, jelikož ten bývá prováděn státní správou nebo ve spolupráci s ní ze států, které s českými orgány reálně nespolupracují.

- OPATŘENÍ #38: Rozhodnutím ministra spravedlnosti dosáhnout důsledného uplatňování soudní pravomoci v případě automatického rušení právnických osob, které nedodržují informační povinnost vůči rejstříkovému soudu či nevykonávají podnikatelskou činnost v místě sídla. Tyto prázdné schránkové firmy jsou často využívány například ruskými zpravodajskými službami pro nárazové operace.
- OPATŘENÍ #39: Rozhodnutím ministra vnitra po baltském vzoru rozšířit praxi zařazování bezpečnostně rizikových osob do Evidence nežádoucích osob tak, aby český stát tento nástroj asertivněji využíval pro sankcionování osob jednající proti zájmům ČR a jejích spojenců.
- OPATŘENÍ #40: Legislativně upravit definici vyzvědačství²²³ tak, aby nešlo pouze o ohrožení utajovaných skutečností, ale o i dlouhodobé, vědomé a systematické činnosti ve prospěch cizí moci, která závažným způsobem útočí na / ohrožuje hodnoty chráněné tímto paragrafem provozované na území ČR. Rozšířit i na právnické osoby.
- OPATŘENÍ #41: Legislativně zvýšit trestní sazby u trestného činu porušení mezinárodních sankcí²²⁴ s cílem odstrašit vykonavatele tohoto trestného činu – jde zejména o poskytovatele „expertních služeb“, kteří tak budou více odrazováni od zapojení se do takovýchto schémat. Zvýšení trestní sazby také procesně umožní jednodušeji nasadit operativní techniku při dokazování.
- OPATŘENÍ #42: Připravit nový zákon o regulaci lobbingu tak, aby zahrnoval povinnost veřejně deklarovat financování českých nevládních aktérů ze státních nebo na stát navázaných finančních zdrojů ze třetích zemí mimo EU a NATO, pokud tito aktéři přicházejí do kontaktu s orgány české výkonné nebo zákonodárné moci.

Kybernetická obrana a bezpečnost

- OPATŘENÍ #43: Prosadit zákon o kybernetické obraně, aby se stát dokázal bránit závažným kybernetickým útokům.
- OPATŘENÍ #44: Na základě doporučení českých bezpečnostních institucí připravit zákon, který zajistí, že se na výstavbě telekomunikačních sítí páté generace nebudou podílet čínské firmy ani jiné subjekty, které představují bezpečnostní riziko.
- OPATŘENÍ #45: Důrazně se stavět proti snahám autoritářských států přepisovat mezinárodní normy správy internetu tak, že dochází k faktickému omezování individuálních lidských práv, což není v zájmu ČR.
- OPATŘENÍ #46: Zabezpečit dostatečný a v několikaletém horizontu garantovaný růstový výhled rozpočtu Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost tak, aby bylo možné rozšířit jeho schopnosti a kapacity. Stejně tak zajistit prostředky pro posílení kapacit PČR předcházet a stíhat kriminalitu a další narušování vnitřní bezpečnosti na internetu.
- OPATŘENÍ #47: V oblasti kybernetické bezpečnosti a obrany by české instituce měly prohloubit již

222 Konkrétně jde o zákon č. 253/2008 Sb. - zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

223 Konkrétně jde o § 316 zákona č. 40/2009 Sb.

224 Konkrétně jde o § 410 zákona č. 40/2009 Sb.

existující spolupráci s Tchaj-wanem, například rozvinutím společných projektů s cílem předávání praktických zkušeností s obranou před kybernetickými útoky ze strany Čínské lidové republiky. Totéž se týká Ukrajiny vůči ruským kybernetickým útokům.

- OPATŘENÍ #48: Pravidelně se přidávat k mezinárodním atribucím pachatelů kybernetických útoků.
- OPATŘENÍ #49: Provést českou atribuci útočníků na MZV ČR. Technicky je vše již zjištěno a připraveno, stačí politické rozhodnutí konkrétní ruské a čínské státní útočníky na MZV označit.
- OPATŘENÍ #50: Provést změnu a zabezpečení komunikačního systému ministerstva zahraničí, jehož dlouhodobá kompromitace zásadně snižuje bezpečnost a mezinárodní reputaci české diplomacie. Vybudovat systém vládního zabezpečeného spojení orgánů a úřadů odpovídající 21. století.